

Tuomo Paimen

**AMPUMA-ASELAINSÄÄDÄNNÖN
KOHERENSSIONGELMAT**
Patruunoiden hankinnan epäjohtonmukaisuudet

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Tuomo Paimen: Ampuma-aselainsäädännön koherenssiongelmat – patruunoiden hankinnan epäjohtonmukaisuudet
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan patruunoiden hankintaa sekä aseiden lainaamista sääntelevää lainsäädäntöä. Tutkimuksen tarkoituksena on pohtia, miksi Suomen lainsäädännössä on mahdollistettu kiväärin hallussapitoluvalla pistoolien ja revolverien kaliiperien patruunoiden hankinta. Tavoitteena on saada selville lainsäätäjän tarkoitus säädösten takana, sekä perehtyä pistoolien ja revolverien tiukempaan sääntelyyn. Tutkimuksessa pyritään myös selvittämään, minkä vuoksi lainsäädäntöön tällainen aukko on jätetty, mutta tähän ei odoteta löytyvän tyhjentävää vastausta. Tutkimus on toteutettu lainoittamalla menetelmällä, jolla systematisoidaan ja tulkitaan nykyistä lainsäädäntöä.

Tutkimuksen aineisto on kerätty kokoamalla aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä sekä kyseisten säädösten esitöitä. Ampuma-aselain (1/1998) 87 §:ssä säädetään aseiden lainaamisesta, ja yleisenä periaatteena 61 §:n perusteella toimii, että jos aseeseen saa lainata, saa siihen myös hankkia patruunoita. Koska lainsäädäntö on säädetty tällä tavoin avoimeksi, mahdollistuu tutkimuksen aiheena oleva ongelma, sillä pistoolien ja revolverien kaliipereihin on valmistettu kivääreitä, joita on mahdollista lainata metsästyskiväärin hallussapitoluvalla. Lainsäädännön ongelma ei ole se, että näihin aseisiin voi hankkia patruunoita, vaan tämän sääntelyn seurauksena ilmenevät mahdolliset väärinkäytöt.

Aineiston käsittelyn pohjalta voidaan osoittaa ongelman lainsäädännöllinen perusta, sekä huomata, että lainsäätäjän tarkoituksena ampuma-aseita koskevan lainsäädännön taustalla on aseisiin liittyvän turvallisuuden lisääminen. Lainsäätäjän mukaan myös tietyt ampuma-aseita tulee säännellä tiukemmin tietyjen ominaisuuksien, kuten tulivoiman ja käsiteltävyyden vuoksi. Näihin ominaisuuksiin pohjaten voidaan myös todentaa perusteet, joiden pohjalta tietyt aseita ei metsästyksessä sallita. Aineiston pohjalta voidaan todeta, että lainsäätäjän tavoittelema turvallisuus saattaa heikentyä nykyisen lainsäädännön seurauksena. Lainsäädännössä on tehty selväksi, että tietyt aseet eivät ominaisuuksiensa vuoksi kuulu metsästykseseen, mutta silti nykyinen normien tila mahdollistaa väärinkäytön. Tällainen ei ole toivottavaa, erityisesti kun kyseessä ovat ampuma-aseisiin ja patruunoihin liittyvät väärinkäytökset.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että vaikka ampuma-aselakia uudistetaan lähes vuosittain, voidaan siitä paikantaa kohtia, jotka vaativat uudistamista tai tarkastamista. Julkisen intressinä on yhteiskunnan turvallisuuden varmistaminen, joten myös lainsäätäjän intressinä voidaan ajatella olevan väärillä perusteilla hankittujen patruunoiden leviämisen estäminen. Vaikka ongelmaan puuttumiseen riittäisi asetuksen tasoinen säädös, tulee lainsäädäntöä johdonmukaistaa, jolloin lailla sääntely on aiheellista.

Avainsanat: ampuma-ase, patruunoiden hankinta, ampuma-aselaki, julkinen intressi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

LÄHTEET.....	i
1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimusaiheen esittely	1
1.2 Tutkimustehtävä ja -kysymykset.....	2
1.3 Tutkimusmenetelmät ja rajoitukset.....	3
1.4 Asetekninen alustus tulokannan tueksi.....	5
2 OIKEUDELLINEN VIITEKEHYS	9
2.1 Ampuma-aselaki (1/1998) ja esityöt.....	9
2.2 Suomen perustuslaki (731/1999) ja esityöt.....	16
2.3 Metsästyslaki (615/1993) ja esityöt	20
2.4 Metsästysasetus (666/1993).....	21
2.5 Yhdistyslaki (503/1989).....	22
2.6 Lainkirjoittajan opas	23
2.7 Vapenlag (67/1996).....	24
3 LAINSÄÄDÄNNÖN ARVIOINTIA	26
3.1 Aluksi.....	26
3.2 Lainsäätäjän tarkoitus.....	27
3.2.1 Patruunoiden hankinnan näkökulma.....	27
3.2.2 Uudelleenlatauksen näkökulma	29
3.3 Pistoolien/revolverien tiukempi sääntely	30
3.4 Tulkinta- ja normisuosituksia	32
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	35

LÄHTEET

Kirjallisuus

Huovila, Mika, Oikeuslähdeoppi ja oikeudellinen argumentaatio rikostuomion perusteluissa. Teoksessa Mika Huovila, Raimo Lahti ja Timo Ojala: Rikostuomion perusteleminen. Helsingin hovioikeus 2005.

Hirvonen, Ari, Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsingin yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta 2011.

JAMA, Global Mortality From Firearms, 1990-2016. Figure 3. JAMA 2018.

Karhu, Juha, Kohti 2000-luvun oikeuslähdeoppia. Lakimies: 7–8/2020, s. 1017–1034.

Virallislähteet

Lainkirjoittajan opas. Oikeusministeriö 2023.

Lainsäädäntö ja esityöt

Säädökset

Ampuma-aselaki (1/1998)

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005

Suomen perustuslaki (731/1999)

Metsästysasetus (666/1993)

Metsästyslaki (615/1993)

Vapenlag (67/1996)

Yhdistyslaki (503/1989)

Esityöt

HE 300/1992 vp

HE 309/1993 vp

HE 183/1997 vp

HE 266/2016 vp

HE 179/2018 vp

PeVM 25/1994 vp

Verkkolähteet

asetekno.fi. Saatavissa: <http://www.asetekno.fi/omaa%20tuotantoa.htm> Avattu 02.05.2023

Eduskunta 2023, Yleistä oikeuslähteistä ja oikeudellisesta informaatiosta. Saatavissa:
https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/kotimaiset-oikeuslahteet/Sivut/Yleista-oikeuslahteista-ja-oikeudellisesta-informaatiosta.aspx

Avattu 02.05.2023

ruger.com. Saatavissa: <https://www.ruger.com/products/77Series77357/models.html> Avattu
02.05.2023

ruger.com. Saatavissa: <https://www.ruger.com/products/77Series7744/models.html> Avattu
02.05.2

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusaiheen esittely

Suomessa on aselainsäädännön osalta hyvin turvallinen ilmapiiri ja vaikka on yleisesti tiedossa, että Suomessa on paljon aseita suhteessa metsästäjiin, ei se ole vaikuttanut suuremmin yleiseen turvallisuuteen, toisin kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa ja nykyisemmin Ruotsissa. Vaikka erilaisia lieveilmiöitä on olemassa, niin yleisellä tasolla aseisiin liittyvä turvallisuus vaikuttaa olevan hyvällä tasolla. Kuinka sitten on mahdollista, että ampuma-aselakiin on jäänyt aukko, joka mahdollistaisi metsästystarkoitukseen hankitun kiväärin luvalla pistoolin/revolverin patruunoiden hankinnan? Tässä tutkielmassa on tarkoituksena esittää ja tarkastella Suomen ampuma-aselain (1/1998), ja siihen läheisesti sidoksissa olevien säädöksiä muodostamat ongelmat, tarkemmin patruunoiden hankinnan osalta. Kun kyseessä kuitenkin on ampuma-aselainsäädäntö, on aihepiiri hyvin keskeinen turvallisuudenkin kannalta. Kiinnostavaa olisikin lisänä selvittää kuinka tällainen ongelma on pysynyt niin sanotusti piilossa, tai ei ole tullut laajemmin yleiseen tietoon. Tällaiseen laajaan empiiriseen tarkasteluun ei kuitenkaan lähdetä, vaan tyydytään pohtimaan, miksi tällainen on lainsäädäntöön ylipäänsä jäänyt.

Hieman erikoista on, että tähän aiheeseen ei ole aiempaa tutkimustietoa olemassa, mutta Suomessa pelkästään ampuma-aselainsäädäntöönkin kohdistuva tutkimus/kirjallisuus tuntuu olevan niin sanotusti kiven alla. Tähän ongelmaan liittyvän kiinnostuksen/tutkimustiedon puuttumista saattaa hyvinkin selittää Suomen alhainen ampuma-aseisiin liittyvien kuolemien määrä (ei ongelmia tai uutisointia, niin ei ole kiinnostustakaan). Esimerkiksi JAMA:n artikkelissa Suomessa tapahtuvien ampuma-aseisiin liittyvien kuolemien määrä on lähes puolittunut 1990-luvulta 2016-luvulle tultaessa.¹ Tässä on tärkeää mainita, että aiemmin mainituissa tilastoissa on otettu huomioon myös itsemurhat, joiden määrä on Suomessa suhteellisen korkea. Huomatavaa on, että ampuma-aselain uudistuskin on tapahtunut mainitulla aikavälillä. Ampuma-aselaki suoraan koskee hyvin harvoja Suomessa, joten ehkäpä siihen ei ole tarvettakaan kiinnittää huomiota, kun erityisiä ongelmakohtiakaan ei ole tuotu julkisuuteen. Tämänkaltaisiin tilastoihin tai muuhun empiiriseen aineistoon ei ole tarkoituksena tutkimuksessa tukeutua, mutta tässä niitä on otettu mukaan ongelman taustoituksen nimissä. Tutkimuksen kannalta ampuma-aseen määrittely on hyödyllinen, joka löytyy ampuma-aselain 2 §:stä:

¹ JAMA, Global Mortality From Firearms, 1990-2016. Figure 3. 2018.

Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla voidaan ampua luoteja, hauleja tai muita ammuksia taikka lamaanuttavia aineita.

Tässä tutkimuksessa käsiteltävä ongelma voidaan havainnollistaa käytännön esimerkkinä seuraavan hypoteettisen tilanteen avulla. Asiakas menee johonkin ampuma-ase alan liikkeeseen hankkiakseen 9 mm luger pistoolin patruunoita. Aseliikkeessä asiakas menee valitsemiensa pistoolien patruunoiden kanssa kassalle ja esittää omistamansa .308 Winchester kiväärin luvan ja toteaa, että hän lainaa ystävältänsä 9 mm luger kaliiperissa olevaa kivääriä ja näin ollen hänellä on oikeus ostaa myös kyseisiä patruunoita. Ampuma-aselain mukaan kyseinen tilanne on täysin lainmukainen ja asiakkaan tulisi näin saada tehdä. Aseliikkeessä tilannetta voidaan vieroksua, mutta tällainen on lainsäädännön tila. Vaikka esimerkiksi pistoolien hankinta Suomessa on melko vaikeaa ilman asianmukaista harrastusta ja siihen liittyviä todistuksia, kyseinen pistooli voitaisiin varmasti jotenkin hankkia laittomastikin. Tämän lisäksi lainsäädäntö mahdollistaa kyseiseen aseeseen patruunoiden hankinnan suurissa määrin, ja vieläpä täysin lainmukaisesti. Tässä ei siis väitetä, että tällainen suuren koko luokan patruunoiden hankinta tulee tapahtumaan tai on edes tapahtunut, mutta onko julkisen vallan intressin mukaista edes jättää tällainen mahdollisuus auki. Tässä tutkimuksessa tullaan osoittamaan lainsäädännön kautta mahdolliseksi aiemmin mainittu skenaario, jossa pistoolin patruunoita voidaan hankkia metsästyskiväärin luvalla. Huomautuksena tässä vielä, että tutkielman varrella ampuma-aseilla viitataan juuri aiemmin mainittuun ampuma-aselakiin.

1.2 Tutkimustehtävä ja -kysymykset

Tutkimusaiheena sekä samalla tutkimuksen ongelma-alueena toimii ampuma-aselain sisällöstä aiheutuvat koherenssi-ongelmat, joiden seurauksena kiväärin luvalla on mahdollista hankkia pistoolin/revolverin patruunoita. Tästä aiheesta, eli ampuma-aseista, on Suomessa hyvin vähän, jos ollenkaan, minkäänlaista tutkimustietoa tai tieteellistä kirjallisuutta, täten myöskään tästä tutkielman ongelmasta ei luonnollisesti ole materiaalia. On myös epäselvää, onko tutkielmassa käsiteltävä ongelma muutenkaan yleisessä tiedossa. Tässä tutkimuksessa ei yhtä ainuttakaan tutkimuskysymystä ole, vaan pyritään selvittämään, miksi näin on säädetty, mikä on ollut lainsäätäjän tarkoitus, ja onko tällainen niin sanottu porsaanreikä ollut juuri lainsäätäjän tarkoituksena. Pyrkimyksenä siis ensisijaisesti erilaisin näkökulmin tarkastella aiemmin mainittua ongelmaa, mutta samalla myös lainsäätäjän tarkoitusta säädännön taustalla. Ongelma luo

tietynlaisen turvallisuusrisikin, ja tämän vuoksi tällaisten aihepiirien sääntelyssä onkin julkisilla toimijoilla kriittinen rooli yleisen turvallisuuden vuoksi. Tutkimuskysymyksiä voitaisiin siis kysyä, miksi tällainen aukko on säädetty mahdolliseksi? Mikä on ollut lainsäätäjän tarkoitus lakia säädettäessä? Miksi tiettyjä aseita säännellään tiukemmin? Keskeisimpänä, eli niin sanottuna pääkysymyksenä, on lainsäätäjän tarkoituksen selvittäminen, joten tutkimuksessa siihen keskitytään tarkemmin. Näihin kysymyksiin lähdetään etsimään tutkimuksessa vastauksia, mutta ensin on tärkeää osoittaa tämän ongelman olemassaolo, ja pohtia esimerkiksi ovatko aseiden kaliiberit kehittyneet vuosien saatossa, sillä tavoitin, että lakiin on muodostunut tällainen aukko vai onko tämä ollut alun perinkin mahdollista jo säätämishetkellä. Tarkastelu liittyen siihen, että onko aseita ollut saatavilla jo säätämishetkellä, on myös samalla hieman turha, sillä esimerkiksi aseseppä voi tehdä minkä tahansa kaliiperin kiväärin, joten tähän on hieman turha pohtia vastausta. Kuitenkin kaiken kaikkiaan julkisen toimijan intressinä on turvallisuuden varmistaminen ja erityisesti ampuma-aseiden sääntely juuri tämän vuoksi, ja tästä johtaen ongelma muodostuu erityisesti julkisoikeudelliseksi.

Tavoitteena tutkimuksessa on selvittää lainsäädännön ja lakien esitöiden pohjalta, miksi tällainen aukko on jätetty mahdolliseksi, ja mikä on ollut lainsäätäjän tarkoitus tämän taustalla, mutta samalla myös osoittaa kyseisen ongelman olemassaolo lainsäädännön kautta. Tavoitteena on myös tarkastella ongelmaa yleisemmin ja siihen läheisesti liittyviä lainsäädännön piirteitä, mutta lisäksi tehdä myös mahdollisia tulkinta- ja normisuosituksia. Tämä aukko asettaa myös elinkeinoharjoittajat erikoiseen asemaan, sillä äkkiseltään tällainen ongelma voi soveltamistilanteessa vaikuttaa niin sanotusti väärältä siinä mielessä, että tällaisen ei pitäisi olla mahdollista. Kuitenkin kun kyseessä on niinkin tärkeä alue yhteiskunnan turvallisuuden kannalta, kuin ampuma-aseiden sääntely, ei voida jättää tällaista elinkeinoharjoittajien murheeksi ja toivoa vain parasta.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja rajaukset

Tässä tutkimuksessa ei varsinaisten rajauksien tekemiseen ole juurikaan tarvetta, sillä ongelma on hyvin rajatutunut jo itsessään ampuma-aselakiin ja siihen sidoksissa oleviin muihin säädöksiin. Ongelma voidaan siis helposti paikantaa ampuma-aselakiin, erityisesti säännöksiin koskien aseiden lainausta ja patruunoiden hankintaa, sekä sen sisällön ristiriitoihin todellisuuden kanssa, jota lähdetään tarkastelemaan lainopillisen tutkimuksen kautta. Tutkimuksessa rajauksia tehdään aineistoon siinä mielessä, että käytetään niitä, jotka ovat kysymyksiin vastaamisen

kannalta tärkeitä. Hallituksen esitykset ovat tärkeässä roolissa samoin kuin mietinnöt, mutta jos esityksissä ja muissa esitöissä ei ole tarpeellista informaatiota, jätetään ne suosiolla ulkopuolelle. Lainsäätäjän tarkoitus/tavoite on keskeisessä roolissa, sillä loppujen lopuksi sieltä kyseinen koherenssiongelma on lähtöisin. Ajallisesti rajaus on helppoa tehdä, esimerkiksi ampumaselain kohdalla rajataan koko voimassaoloaika, sillä sitä on uudistettu lähes vuosittain, vaikka toisaalta moni lain kohdista voidaan vieläkin paikallistaa alkuperäiseen hallituksen esitykseen.

Tutkimuksen ajankohtaisuutta on vaikea perustella, mutta ainakin itse olen sen vasta tässä vaiheessa huomannut ja saanut alustan, jossa kyseistä ongelmaa voi tarkastella. Voitaisiin argumentoida, että ampuma-aseisiin liittyvä turvallisuus on aina ajankohtainen, niin kauan kuin aseita käytetään. Kyseinen ongelma on todennäköisesti ollut olemassa vähintään koko nykyisen ampumaselain voimassaolon, eli 1998 vuodesta saakka. Esimerkiksi ampumaselakia edeltäviin säädöksiin ei ole tarkoituksenmukaista mennä, vaan tarkastelua tehdään nykyisen lain ja sen esitöiden pohjalta, mutta on yleisessä tiedossa, että ennen ampumaseita koskeva sääntely on ollut väljempää.

Kun kyseessä on lainopillinen tutkimus, keskittyy aineisto vahvasti lainsäädäntöön ja esitöihin. Hyvin vähän pohjataan oikeuskirjallisuuteen, sillä kuten aiemmin on mainittu, ei aiheesta ole juurikaan tehty aiempaa tutkimusta tai kirjallisuutta. Tämä tapaus on lainsäädännön systematisoinnin kannalta hyvin mielenkiintoinen, sillä lainsäädäntö ei periaatteessa ole itsensä kanssa ristiriidassa, vaan siinä on aukko. Toki voitaisiin ajatella lainsäädännön olevan ristiriidassa lainsäätäjän tarkoituksen kanssa. Tutkimuksessa lähdetään siis tutkimuskysymyksiin etsimään vastauksia, ensin alustamalla lainsäädännön (säädökset, esityöt) ja aseteknisen selvityksen kautta itse ongelmaa. Näin kun lainopillisesti on aineistoa tarkasteltu, tulkittu ja systematisoitu sekä ongelman olemassaolo lainsäädännöllisesti osoitettu, voidaan lähteä esittämään johtopäätöksiä sekä esittämään mahdollisia tulkinta- tai normisuosituksia.

Lainsäädäntöä lähdetään systematisoimaan ampumaselain perusteista, josta keskitytään erityisesti aseiden hankintaan, aseiden luokitteluihin ja aseiden lainaamiseen sekä patruunoiden hankintaan liittyviin pykäliin. Erityisesti aseiden lainaamiseen liittyviin pykäliin keskitytään sen vuoksi, että ristiriita kumpuaa tästä sisällöstä, mutta toistan edelleen, että laki ei sinällään ole sisäisesti ristiriidassa, vaan lain kokonaisuus muodostaa ristiriidan käytännön kanssa. Kun ampumaselain sisältöön on perehdytty ja asetekninen selvitys suoritettu, tuodaan tarkasteluun mukaan metsästysasetuksen (666/1993) sisältöä sekä muiden aiemmin mainittujen säädösten ja

pykälien sisältöä esitöiden ohella. Näistä muodostetun kokonaisuuden pohjalta voidaan osoittaa lainsäädännön aukon olemassaolo, mutta samalla mahdollistuu myös sen tarkempi arviointi.

Käsittelyssä tullaan tulkinnan tukena tukeutumaan yleisiin oikeusperiaatteisiin, ja nämä sitoutuvat aiheeseen/ongelmaan erityisesti tietyssä mielessä perusoikeuksien rajoitusten kautta aseita säännellessä. Voidaan myös todeta, että lainoppia harjoitettaessa näkökulma on oikeuteen nähden sisäinen. Tässä tutkimuksessa erityisesti lainsäätäjän tarkoitusta arvioitaessa tullaan käyttämään historiallista tulkintaa ja muuten tutkimuksessa tehdään teleologista tulkintaa. Historiallisessa tulkinnassa selvitetään lainsäätäjän tarkoitusta, joka tässä tutkimuksessa on tärkeässä roolissa. Teleologisessa tulkinnassa pyritään sekä selvittämään lainsäädännön tavoitteet että eri tulkintavaihtoehtojen seuraamukset. Tällaista tulkintaa joudutaan tekemään, kun ensin selvitetään lainsäätäjän tarkoitusta, ja sen jälkeen pohditaan mahdollisia tulkinta/normisuosituksia. Systemaattisessa tulkinnassa lakia tarkasteltaessa otetaan myös huomioon myös esimerkiksi muita oikeusnormeja, ja tätä joudutaan tekemään, kun tarkastellaan muun muassa ampuma-aselain yhteyksiä metsästyslakiin (615/1993) tai perustuslakiin (731/1999). Sanamuodon mukaisessa tulkinnassa lakia tulkitaan arkikielen mukaisessa merkityksessä ja tätäkin tutkimuksessa hyödynnetään.²

1.4 Asetekninen alustus tulkinnan tueksi

Tämän tutkielman luonteen vuoksi tässä vaiheessa on hyvä tehdä niin sanottu asetekninen alustus, jotta sisältö on helpommin tulkittavissa ja tarkasteltavissa myös aiheesta vähemmän tietäville. Tutkielman aiheen vuoksi on tarpeellista määritellä ainakin pistooli, revolveri, yhdistelmäase ja kivääri (kertatuli, lippaallinen kertatuli, itselataava kertatuli ja sarjatuli). Tässä tutkimuksessa käytetään ampuma-aselaisissa säädettyjä aseiden ja toimintatapojen määritelmiä. Ampuma-aselain 6 §:ssä säädetään pistoolista, revolverista, kivääristä ja yhdistelmäaseesta:

- 2) kiväärillä kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua rihlapiippuista pitkää ampuma-asetta, jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa;
- 4) pistoolilla yhden käden otteella ammuttavaksi suunniteltua ja valmistettua lyhyttä ampuma-asetta, jossa käytetään keski- tai reunasytytteistä patruunaa;

² Hirvonen, 2011. s. 38-41.

6) revolverilla yhden käden otteella ammuttavaksi suunniteltua ja valmistettua lyhyttä ampuma-asetta, jossa on pyörivä patruunarulla ja jossa käytetään keski- tai reunasyt- teistä patruunaa;

8) yhdistelmäaseella kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua pitkää ampuma-asetta, jossa on ainakin kaksi piippua tai putkea sekä jossa käytetään keski- tai reunasyt- teistä patruunaa ja haulikon patruunaa;

Yhdistelmäasekin otettiin tähän määrittelyyn mukaan, sillä yleensä toinen tällaisen yhdistelmä- aseeseen (rihlakko) piipuista on luotipiippu, ja yleensä tällainen piippu on kiväärin kaliiperissa. Aiemmin esitetyissä määrittelyissä mainitaan reunasyt- teinen ja keskisyt- teinen patruuna. Nämä määrittelyt myös ampuma-aselain 5 §:ssä, joten lisätään ne myös tähän selkeyden mer- keissä:

2) keskisyt- teisellä patruunalla käyttövalmista patruunaa, joka koostuu hylsystä, lu- odista tai hauleista, ruudista ja patruunan kannan keskelle sijoitetusta nallista, sekä raken- teeltaan vastaavaa patruunaa;

3) reunasyt- teisellä patruunalla käyttövalmista reunakantaista patruunaa, joka koostuu hylsystä, luodista tai hauleista, ruudista ja ruudin syttymisen aiheuttavasta, kannan reu- naan sijoitetusta nallimassasta, sekä rakenteeltaan vastaavaa patruunaa;

Myös aseiden toimintatavat on määritelty ampuma-aselain 7 §:ssä, ja niitä ovat:

1) kertatulella toimintatapaa, jossa lippaattoman ampuma-aseen jokainen piippu tai putki on laukauksen jälkeen ladattava uudella patruunalla ja jossa ase- en laukaisukoneisto on jokaisen piipun tai putken osalta viritettävä ulkopuolisella voimalla uudestaan laukauk- sen jälkeen;

2) lippaallisella kertatulella toimintatapaa, jossa lippaalla varustetun ampuma-aseen jo- kainen piippu tai putki on laukauksen jälkeen ladattava uudella patruunalla ja jossa ase- en laukaisukoneisto on jokaisen piipun tai putken osalta viritettävä ulkopuolisella voimalla uudestaan laukauksen jälkeen;

3) itselataavalla kertatulella toimintatapaa, jossa ampuma-ase latautuu ja virittyy jokaisen laukauksen jälkeen automaattisesti aseessa syntyvän energian tai siihen liitetyn energia- lähteen avulla ja jossa aseella voidaan laukaista yhdellä liipaisimen painalluksella vain yksi patruuna kussakin patruunapesässä;

4) sarjatulella toimintatapaa, jossa ampuma-ase latautuu ja virittyy jokaisen laukauksen jälkeen automaattisesti aseessa syntyvän energian tai siihen liitetyn energialähteen avulla

ja jossa aseella voidaan laukaista yhdellä liipaisimen painalluksella tai muutoin peräkkäin useita patruunoita.

Näitä määritelmiä hyödynnetään tulevassa ongelman, sekä ampuma-aselain muun sisällön tulkinnassa ja avaamisessa. Nämä myös helpottavat aiheeseen vähemmän perehtyneiden ymmärrystä tutkimuksen sisältöön. On myös tarpeen tässä vaiheessa antaa esimerkkejä erilaisista mahdollisista kaliipereista, joiden kautta tämän tutkielman aiheena oleva ongelma ilmentyy. Erityisesti näitä niin sanottuja ongelma kaliibereita (mainitaan seuraavaksi, mahdollistavat porsaanreiän) ovat ne, joita käytetään yleisimmin mainituissa pistooleissa/revolvereissa. Kivääreitä, joissa voidaan käyttää yleisesti pistoolin/revolverin patruunoiksi luettavia panoksia ovat esimerkiksi Ruger 77/357³ tai 77/44⁴ ja suomalaisen asetekno oy:n valmistama 9 mm kertatuli kivääri⁵. Kaikki mainituista kivääreistä käyttävät jokainen eri pistoolin/revolverin kaliiperin patruunoita. Jokainen aiemmin mainituista kivääreistä voidaan Suomessa hankkia nimikkeellä lippaallinen kertatuli. Tällainen ase voidaan metsästysasetuksen mukaan hankkia metsästystarvokseen, jolloin hankintaprosessi on huomattavasti yksinkertaisempi kuin jos kyseessä olisi ampumaharrastukseen hankittava pistooli tai revolveri. Tähän problematiikkaan lähdetään paremmin pureutumaan juuri aseiden lainaamisen ja patruunoiden hankinnan kautta. Käsittelyyn tullaan ottamaan ampuma-aselain lisäksi Suomen perustuslaki ja sen esityöt, metsästyslaki ja esityöt, yhdistyslaki (503/1989), metsästysasetus ja jossain määrin lainkirjoittajan opas.

On myös huomattava, että esimerkiksi metsästäjien keskuudessa 9 mm (pistoolin kaliiperi) on huomattavasti harvinaisempi kuin esimerkiksi .223 rem (kiväärin kaliiperi), jota käytetään muun muassa pienriistan metsästyksen. Tähän on varmasti osasyynä, että esimerkiksi ampuma-aselain 10 §:ssä pistooleissa tai revolvereissa käytettäviksi suunnitellut patruunat ovat erityisen vaarallisia ammuksia. Näiden patruunoiden hankintaan tarvitaan erityislupa, joten jos tällaiseen kaliiperiin kuuluvalla aseella haluaisi todellisuudessa metsästää muullakin kuin niin sanotuilla harjoituspatruunoilla, tulisi henkilöllä olla joko lupa erityisen vaarallisten patruunoiden hankintaan tai hänen tulisi metsästää kokovaippaluodeilla, eli mainituilla harjoituspatruunoilla. Tämä alustaa hieman sitä, että minkä vuoksi tutkimukseen on juuri otettu pistoolien kaliiperit, jotka ominaisuuksiensa puolesta ovat harvinaisia metsästyksen, ainakin Suomessa. Nämä mainitut kaliiperit, .44 rem mag sekä 9 mm, ovat luodin halkaisijaltaan hyvin suuria suhteessa hylsyn kokoon, verrattuna esimerkiksi edellä mainittuun .223 rem kaliiperiin. Tämä on jo lähes

³ ruger.com <https://www.ruger.com/products/77Series77357/models.html> Viitattu 02.05.2023

⁴ ruger.com <https://www.ruger.com/products/77Series7744/models.html> Viitattu 02.05.2023

⁵ asetekno.fi <http://www.asetekno.fi/omaa%20tuotantoa.htm> Viitattu 02.05.2023

itsestään selvyyttä, sillä ensinnä mainitut on suunniteltu käsiaseissa käytettäväksi. Vaikka .223 rem kaliiperissa tehdään myös sarjatuliaseita (kivääreitä), joissa kyseisen kaliiperin patruunoita voitaisiin käyttää, soveltuu kyseinen kaliiperi myös hyvin metsästykseseen. Samaa ei voida ajatella mainituille pistoolien/revolverien kaliipereille, vaikka esimerkiksi juuri .44 rem mag saattaisi kaliiperina soveltua tietynlaiseen metsästykseseen, vaikka kantama ei ole erityisen suuri luodin koon vuoksi. Osittain näiden syiden vuoksi tarkastelu keskittyy erityisesti pistoolien ja revolverien kaliipereihin liittyviin ongelmiin lainsäädännön osalta.

2 OIKEUDELLINEN VIITEKEHYS

2.1 Ampuma-aselaki (1/1998) ja esityöt

Aiemmin tutkimuksen 1.4 kappaleessa on alustettu aseteknisestä näkökulmasta erityisesti huomioon ottaen aseiden kaliiperit ja eri luokat/muodot. Tässä kappaleessa lainsäädäntöön keskittään enemmän esimerkiksi aseiden lainaamiseen, hankintaan ja patruunoiden hankintaan liittyen. Ongelma varsinaisesti voidaan paikantaa ampuma-aselakiin, mutta tarkasteluun otetaan myös siihen sidoksissa olevia säädöksiä, mahdollisimman selkeän ja perusteellisen käsittelyn vuoksi. Kuten mainittua, tässä kappaleessa lähdetään enemmän ampuma-aselain sisällön tarkasteluun.

Tässä kohdassa käsittely keskittyy erityisesti ampuma-aselain 5 lukuun, jossa säädetään hankimisesta, yksityisestä valmistamisesta ja muuntamisesta sekä hallussapidosta. Patruunoiden hankinta on keskeinen osa tutkimusta, sillä ongelma koskee juuri sitä. Patruunoiden hankinnasta on säädetty ampuma-aselain 61 §:ssä, jossa säädetään hankinnasta sekä hallussapidosta:

Aselupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi luvan haltijan ampuma-aseessa tai sellaisessa ampuma-aseessa, jonka lainaamiseen luvanhaltijalla on oikeus 87 §:n 1 momentin mukaisesti. Euroopan ampuma-asepassin tai ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan yksityisen tuontiluvan haltija taikka Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampuma-aseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussaan sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa. Lupaviranomainen voi kuitenkin sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa asekeräilijän hallussa olevaan keräilykokoelmaan kuuluvaan tai muistoesineenä säilytettävään aseeseen soveltuvia patruunoita.

Tässä mainitaan myös ampuma-aselain 87 §, jossa säädetään ampuma-aseen ja aseosien lainaamisesta. Tässä siis sovelletaan melko lailla periaatetta, että jos henkilö saa lainata asetta saa hän myös ostaa siihen patruunoita. Tämä ilmaisu ”saa” johdetaan siis kyseisen henkilön omista aseluvista. 87 §:ssä säädetään esimerkkinä seuraavaa:

Ampuma-aseen saa lainata toiselle seuraavasti:

1) haulikon saa lainata vain sille, jolla on oikeus haulikon, kiväärin tai yhdistelmäaseen hallussapitoon;

2) kiväärin tai yhdistelmäaseen saa lainata vain sille, jolla on oikeus kiväärin tai yhdistelmäaseen hallussapitoon;

3) pienoiskiväärin tai mustaruutiaseen saa lainata vain sille, jolla on oikeus haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin, pistoolin, revolverin, yhdistelmäaseen tai mustaruutiaseen hallussapitoon; (29.6.2001/601)

4) pistoolin tai revolverin saa lainata vain sille, jolla on oikeus pistoolin tai revolverin hallussapitoon;

Pykälässä säädetään vielä pidemmällekin muista aseluokista, mutta tutkielman kannalta nämä ovat keskeisimmät. Näiden edellä mainittujen pykälien sisällöstä voidaan helposti huomata ongelman ydin. Voitaisiin todeta, että pistoolin/revolverin kaliiperi muuttuu kiväärin kaliiperiksi henkilön/asiakkaan mielen mukaan. Kirjoittaja itsekin kiväärin luvan omaavana voisi hyvin mennä aseliikkeeseen ostamaan pistoolin patruunoita, mutta pistoolia ei saisi lainata. Tämä ongelma on lainsäädännön ristiriidan ja aukon rajamailla, sillä varsinaista ristiriitaa ei ole, kun voi lainata asetta, voi myös hankkia siihen patruunoita. Jos lainsäädännössä olisi säädetty aiemman lisäksi, että pistoolin 9 mm patruunoita ei saa hankkia kiväärin luvalla, niin sitten laissa olisi ristiriita muun nykymuodon kanssa.

Ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 4 ja 6 kohdassa määritellyille pistoolille ja revolverille säädetään rajoituksena ampuma-aselain 44 §:ssä, että näille mainituille aseluokille ei myönnetä metsästysperusteella aselupaa. Tämä ampuma-aselain säädös pohjautuu valtioneuvoston metsästysasetukseen, jonka 16 §:ssä säädetään, että tällaista asetta ei saa käyttää metsästyksessä, ja tämän takia sille ei voida myöntää metsästysperusteella aselupaa. Ampuma-aselain 53 a §:ssä säädetään harrastuksen jatkumisen osoittamisesta, joka vaaditaan pistoolien tai revolverien aselupien jatkumiseen, sillä ne ovat luonteensa mukaan tarkasti säänneltyjä. 53 a §:n 1 momentissa säädetään:

Luonnollisen henkilön, jolla on toistaiseksi voimassa oleva hallussapitoon oikeuttava lupa 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen, erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen taikka ampuma-aseeseen, jonka toimintatapa on itselataava keratuli, on viiden vuoden kuluttua luvan antamisesta ja tämän jälkeen viiden vuoden välein toimitettava lupaviranomaiselle selvitys 45 §:n 5–10 momentissa tarkoitettun lupaedellytyksen voimassaolosta. Esitettävällä selvityksellä on osoitettava, että luvanhaltija edelleen aktiivisesti harjoittaa luvan myöntämisen perusteena ollutta toimintaa tai muuta toimintaa, johon kyseistä ampuma-asetta koskeva lupa olisi voitu myöntää.

Tähän harrastuksen jatkumisen osoittamiseen on hyvinkin järkevä syy. Kun edellä mainittuihin aseisiin ei metsästysperusteella myönnetä lupia, niin omistajan tulee osoittaa, että harrastus jatkuu, sillä nämä aseet ovat luonteensa vuoksi vaarallisempia kuin esimerkiksi metsästyskiväärit. Tällä pyritään siis välttämään todennäköisesti sitä, että tällaiset vaaralliset aseet eivät jää lojuun johonkin käyttämättöminä, vaan tällaisten aseiden määrä pyritään minimoimaan lainsäädännöllä. Jos harrastus ei enää jatku, tarve aseiden hallussapitoon poistuu. Myös yhdistyslaki sitoutuu tähän ampuma-aselakiin, ja siitä säädetään muun muassa ampuma-aselain 45 §:n 5 momentissa:

Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten ja ampumaurheilussa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyksen 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai -harrastuksesta, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävään 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen ampumaurheilusta tai -harrastuksesta ja hänen työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta.

Näin siis on rajoitettu juuri pistoolin tai revolverin saamista laajemmin vielä sellaisiin henkilöihin, jotka kuuluvat erilaisiin ampumakerhoihin tai vastaaviin tällaisiin. Näistä kerrotaan vielä myöhemmin tarkemmin yhdistyksen kautta. Yleisimpiä aseiden hankintasyitä ovatkin metsästysharrastus ja ammunta harrastus, jotka kumpainkin mainitaan hyväksyttävänä aseiden käyttötarkoituksina ampuma-aselain 43 §:ssä. Näihin hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin mennään myös ampuma-aselain 44 §:ssä, jota jo aiemminkin on hieman käsitelty, mutta tarkemmin siinä säädetään hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevista yleisistä edellytyksistä. Pykälässä säädetään seuraavasti:

Aselupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama

käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi metsästyslakia (615/1993). Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten aselupaa ei voida antaa tämän lain 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten lukuun ottamatta kertatulitoimista pienoispistoolia ja pienoisrevolveria.

Jo näiden pykälien sisällöstä voidaan huomata, että ajatuksena selvästi on ollut, että pistooli/revolveri, joko muotonsa, kaliiperinsa tai yleisesti mielletyn vaarallisen luonteensa puolesta, ei ole soveltuva metsästyskäyttöön, minkä vuoksi on nähty tarpeelliseksi säätää tällaisia rajoituksia. Erityisesti aiemmin mainitun ampuma-aselain 44 §:n esitöistä saadaan hyvin tietoa liittyen sääntelyyn, joka koskee hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevia yleisiä edellytyksiä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan sisältöä liittyen aiemmin mainittua pistoolien ja revolverien rajoituksiakin koskien. Esityksessä ehdotetaan seuraavaa:

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevat edellytykset. Ampuma-aseiden käyttöön liittyvä turvallisuus edellyttää, että hankkimislupa annetaan vain sellaiseen ampuma-aseeseen tai aseeseen, joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan hyväksyttävään käyttötarkoitukseen. Eräitä ampuma-aseita on tulivoimansa, tehonsa, käsiteltävyytensä, helpon kätkeämyytensä, epätavanomaisen ulkomuotonsa tai muiden ominaisuuksiensa vuoksi pidettävä muita aseita vaarallisempina. Siksi on tarkoituksenmukaista, että näiden aseiden hankkimiselle asetetaan erityisiä ehtoja ja rajoituksia. Tätä edellytetään monilta osin myös asedirektiivin säännöksissä ja Schengenin yleissopimuksen määräyksissä.⁶

Tästä voidaan huomata aiemmin mainittuja syitä pistoolien/revolverien sääntelyn tiukempaan luonteeseen. Kuten jo todettua, pistoolit ja revolverit ovat ulkoisen olomuotonsa vuoksi helpompia kätkeä, sekä samalla helpompia käsitellä kuin esimerkiksi kivääri. Pistooli on myös suhteellisen tulivoimainen kokoonsa nähden, ja yleensä pistoolit ovatkin puoliautomaattisia, eli laukaisun jälkeen uusi luoti siirtyy ilman varsinaista latausliikettä panospesään (toki latausliikkeenä voitaisiin tietysti mielessä laskea liipaisimesta vetäminen). Jo esimerkiksi metsästyskivääreitä koskien sääntely on tiukempaa, kun käsitellään puoliautomaattisia aseita. Esimerkkinä voidaan mainita metsästyksessä käytettävä puoliautomaattinen ase, johon ensinnäkin lupa tulee hakea niin sanotusti eri nimikkeellä, mutta tiukennuksena on myös se, että metsästyskäytössä patruunoita lippaassa saa olla pienempi määrä verrattuna lippaalliseen kertatuleen. Pistooleissa ja revolvereissa voidaan nähdä tiukentavana seikkana myös niiden soveltamattomuus

⁶ HE 183/1997 vp

perinteiseen metsästyskäyttöön. Metsästyksen soveltumattomuutta selittää juuri mainittu aseiden ulkomuoto, joka tekee niistä myös hyvin epäkäyttännöllisiä tiettyjen metsästyksen muotojen suhteen. Tämä ei kuitenkaan pois lue pistoolien tai revolverien yleisiä kaliipereita metsästyskäytöstä, sillä käytetäänhan esimerkiksi pienoiskivääreitäkin pienriistan metsästyksessä. Tämän pohjalta voidaan hyvin ymmärtää lainsäädännön sisältöä, mutta samalla hieman sitäkin, minkä vuoksi näin säädetään. Tähän mennään kuitenkin 3 pääluvussa tarkemmin.

Hallituksen esityksessä, joka on annettu niin sanotusta alkuperäisestä ampuma-aseista, esimerkiksi 87 § aseiden lainaamisesta on säilynyt suurimmalta osin alkuperäisen kaltaisena.⁷ Patruunoiden hankintaa koskevaa 61 §:ää on muutettu vuonna 2019, josta on myös hallituksen esitys.⁸ Näitä kahta pykälää koskevat esityöt ovat suurimmassa roolissa, sillä näiden niin sanotuilla puutteilla mahdollistetaan tutkimuksen aiheena oleva ongelma. Hallituksen esityksessä alkuperäisen säädöksen osalta, ehdotettiin 61 §:n sisällöksi tärkeimmiltä osin seuraavaa:

Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito. Ampuma-aseen käyttäminen ehdotuksen 43 §:n 1 momentin mukaisesti hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin edellyttää pääsääntöisesti, että aseiden haltijalla on mahdollisuus hankkia aseessa käytettäväksi soveltuvia patruunoita. Asedirektiivin säännöksissä ja Schengenin yleissopimuksen määräyksissä edellytetään kuitenkin, että lupa asedirektiivissä ja Schengenin yleissopimuksessa kiellettyinä pidettyjen, esityksessä tarkoitettuihin erityisen vaarallisiin patruunoihin ja ammuksiin kuuluvien patruunoiden ja ammusten hankkimiseen annetaan vain poikkeustapauksissa. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, hallussapitolupa ja rinnakkaislupa oikeuttaisivat luvanhaltijan hankkimaan myös aseeseen soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita. Edellä mainitut luvat eivät siten oikeuttaisi hankkimaan aseeseen kaliiperiltaan soveltumattomia patruunoita.⁹

Edellä on problematisoitu aihetta sitä, että ei saisi hankkia eri kaliiperien patruunoita, jotka eivät omaan aseeseen sovellu. Seuraavassa kuitenkin esitetään, että tällaista sääntöä ei sisällytetäisi lakiin ja näin asia nykyään onkin säädetty:

Ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetun asetuksen 25 §:n 1 momentin mukaan ampuma-aseen hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa oikeuttaa hankkimaan minikäläisiä tahansa aseeseen soveltuvia, myös asedirektiivissä ja Schengenin yleissopimuksessa kiellettyinä pidettyjä patruunoita. Eri patruunoiden samoillakin kaliipereilla on usein lukuisia eri merkintätapoja. Momentissa mainitut luvat oikeuttaisivat kuitenkin

⁷ HE 183/1997 vp

⁸ HE 179/2018 vp

⁹ HE 183/1997 vp

hankkimaan erityisen vaarallisia patruunoita lukuun ottamatta kaikkia luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita. Ratkaisevaa merkitystä ei tässä suhteessa tulisi antaa luvassa mainitulle kaliiperimerkinnälle, ellei lupaan erityisesti olisi liitetty ehdotuksen 107 §:n 2 momentin nojalla jotakin tiettyä kaliiperia koskevaa kieltoa tai rajoitusta.¹⁰

Kun samaiseen 61 §:ään ehdotettiin vuonna 2018 uutta sisältöä, pohdittiin vain tehtäväksi teknisiä kielellisiä muutoksia, joten muutoin pykälän sisältö säilyi samanlaisena. Tähän kuitenkin voidaan todeta lisänä, että vuonna 2016 hallituksen esityksellä esitettiin muutettavaksi 61 §:ää, jonka seurauksena se saatettiin lähelle nykymuotoa. Esityksessä ehdotettiin seuraavasti:

61 §. Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito. Voimassa olevassa pykälässä mainitaan, että hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, hallussapitolupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa patruunoita. Pykälää muutettaisiin niin, että jatkossa rinnakkaisluvun lisäksi aselupa oikeuttaisi hankkimaan ja pitämään hallussa patruunoita. Lisäksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että Euroopan ampuma-asepassin haltija tai Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampuma-aseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa.¹¹

Aiemmin mainitun ampuma-aselain 87 §:n osalta sisältö on tutkielman kannalta merkittäviltä osin alkuperäisen säännöksen mukainen, joten esitöistä tässäkin vaiheessa tärkeä on alkuperäinen hallituksen esitys 87 §:n osalta. Pykälää koskevassa esityksen kohdassa esitetään seuraavaa:

Ampuma-aseen ja aseosien lainaaminen. Ilmaisulla "lainaaminen" olisi ehdotetussa pykälässä yleiskielen mukainen sisältö. Mahdollisuus ampuma-aseen lainaamiseen on erittäin tärkeää monien aseharrastuksen lajien käytännön toiminnan järjestämiseksi. Vaikka aseosien ja aseosien lainaaminen onkin mahdollistettava, ei sääntely saa johtaa hankkimista ja hallussapitoa koskevien säännösten kiertämiseen. Ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetun asetuksen 26 §:n 2 momentin nojalla ampuma-aseen saa lähtökohtaisesti lainata toiselle, jos tällä on lupa aseosien hallussapitoon. Taskuaseen tai kaasuaaseen saa kuitenkin lainata vain sille, jolla on oikeus vastaavan aseosien hallussapitoon. Momentin nojalla saa esimerkiksi konekiväärin lainata pienoiskiväärin hallussapitoon oikeutetulle henkilölle. Tätä ei voida pitää aseisiin liittyvän lupajärjestelmän tavoitteiden

¹⁰ HE 183/1997 vp

¹¹ HE 266/2016 vp

kannalta hyväksyttävänä. Jos aseiden ja aseiden osien lainaaminen mahdollistetaan, lainaamista koskevien säännösten on oltava riittävän yksityiskohtaiset, jottei lupajärjestelmän perustarkoitusta päästäisi kiertämään. Lähtökohtana tulisi olla, että lupaviranomainen arvioi tapauskohtaisesti sekä luvan hakijan sopivuuden että ampuma-aseiden soveltuvuuden juuri aiottuun käyttötarkoitukseen.¹²

Erityisen mielenkiintoisina seikkoina edellisistä ampuma-aseiden esitöiden asiakirjoista voidaan pitää lainsäätäjän ajatusta, että vaikka aseiden ja aseiden osien lainaaminen onkin mahdollistettava, ei sääntely saa johtaa hankkimista ja hallussapitoa koskevien säännösten kiertämiseen. Tämän lisäksi kiinnostava toteamus oli se, että lain tavoitteena olisi myös se, ettei järjestelmän perustarkoitusta pystyttäisi kiertämään. Näihin pureudutaan pääluvussa 3 yksityiskohtaisemmin muiden säästöjen ja esitöiden ohella. Hallituksen esityksen 87 §:ää koskevilta osin voidaan vielä jatkaa seuraavasti:

1 mom. Ehdotuksen mukaan ampuma-aseiden saisi pääsääntöisesti lainata toiselle aseiden hallussapitoon oikeuttavan luvan haltijalle. Lainaksi saajalle ei kuitenkaan saisi lainata kuin vastaavanlaisen tai sitä vaarattomamman ampuma-aseiden kuin hänellä itsellään on oikeus pitää hallussa. Momentin säännöksissä käytettäisiin hyväksi lakiehdotuksen mukaisia ampuma-aseiden tyyppi- ja toimintatapaluokituksia sekä taskuaseiden, erityisen vaarallisten ampuma-aseiden ja kaasusumuttimen käsitteitä.

Momentin 8 kohdan mukaan lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentin 12 kohdassa tarkoitettuna muun ampuma-aseiden, kuten esimerkiksi tavanomaista lyhyemmän haulikon, saisi lainata vain rakenteeltaan, mitoiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan vastaavan ampuma-aseiden hallussapitoon oikeutetulle. Edellä kuvattu ase ei siten olisi määritelmän mukainen haulikko, vaan sitä olisi pidettävä muuna ampuma-aseena. 2 mom. On tarkoituksenmukaista, että ampuma-aseiden lainaamisen yhteydessä saadaan luovuttaa myös aseissa käytettäviksi soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita. Muussa tapauksessa aseiden lainaaminen ei mahdollistaisi aseiden ampumista. Ehdotetun momentin säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.¹³

Tässä on erityisesti keskitytty aseiden lainaamiseen, eli hallituksen esityksen pohjalta ase voidaan lainata henkilölle, jolla on niin sanotusti yhtä vaarallisen tai vaarallisemman aseiden hallussapitolupa. Tähän niin sanottuun aseiden vaarallisuuteen palataan myöhemmin pääluvussa 3, kun

¹² HE 183/1997 vp

¹³ HE 183/1997 vp

enemmän lähdetään syventymään eri säädöksiä ja esitöiden linkkeihin. Tässä kuitenkin vielä hallituksen esityksen 87 §:n kohdalta seuraavasti:

4 mom. Ampuma-aseiden luvanvaraisuutta koskeva sääntely olisi esityksen mukaan ulotettu koskemaan myös aseiden osia. Tämän vuoksi olisi tarpeellista mahdollistaa myös aseiden osien lainaaminen. On johdonmukaista, että sille, jolle pykälän 1 momentin nojalla saisi lainata ampuma-aseen, saisi lainata myös kyseisen aseiden osan. Aseiden osan saisi momentin nojalla lainata lisäksi sille, jolla muuten on oikeus kyseisen aseiden osan hallussapitoon. Tällä tarkoitettaisiin aseiden osan hallussapitoon annettua hallussapitolupaa.¹⁴

Aiemmissa sitaateissa on käyty läpi ampuma-aseiden hallituksen esityksen sisältö, mutta tämä ei ole kokonainen suora teksti hallituksen esityksestä, sillä esityksessä on myös käsitelty esimerkiksi kaasuaaseita aseiden keräilijöiden asemaa. Kaasuaaset ja asekeräilijät eivät ole tutkimuksen kannalta tärkeässä roolissa, joten on nähty viisaimmaksi jättää nämä pois. Tässä alaluvussa käsiteltyjä ampuma-aseiden ja sen esitöiden piirteitä lähdetään aiemmin mainitun kaltaisesti 3 pääluvussa käsittelemään muiden tämän 2 pääluvun alalukujen sisältöjen rinnalla.

2.2 Suomen perustuslaki (731/1999) ja esityöt

Perustuslaki sitoutuu ongelmaan perusoikeuksien turvaamisen kautta. Lähtökohtaisestihan kaikki lainsäädäntö pohjautuu loppujen lopuksi perustuslakiin, joten voidaan ajatella järkeväksi myös sen ottaminen mukaan käsittelyyn. Kuten jo aiemman alaluvun lopussa on ilmaistu, näitä tähän päälukuun kerättyjä eri lainsäädännön säädöksiä yhdistellään, vertaillaan ja käsitellään seuraavassa pääluvussa, joten tähän kerätään mahdollisia tarpeellisia säädöksiä ja esitöitä. Nykyisen perustuslain 6 §, joka käsittelee yhdenvertaisuutta, on asian kannalta tärkeä aseiden sääntelyn kannalta. Tämän vuoksi tässä kohdassa avataan hieman yhdenvertaisuutta lainsäädännöstä, sekä samalla perusoikeuksien turvaamista, joka löytyy perustuslain 22 §:stä. Perustuslain 6 § perustuu lähes täysin aiemman valtiomuodon 5 §:ään, minkä vuoksi tässä vaiheessa tärkeään rooliin nousevat hallituksen esitykset sekä perustuslakivaliokunnan mietinnöt, joiden kautta saadaan enemmän tietoa nykyisen Suomen perustuslain 6 §:n sisällöstä. Perustuslain 6 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, että:

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

¹⁴ HE 183/1997 vp

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tähän lähdetään hakemaan tarkempaa sisältöä lain esitöistä, joten käsittelyyn otetaan aiemman valtiomuodon esitöitä. Näistä voidaan huomata seuraavaa:

5 §. Pykälä ilmaisee paitsi perinteisen vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Pykälä sisältää yleisen yhdenvertaisuuslausekkeen (1 mom.), syrjintäkiellon (2 mom.), säännöksen lasten kohtelemisesta tasa-arvoisesti yksilöinä (3 mom.) ja erityisen säännöksen sukupuolten tasa-arvosta (4 mom.). Pykälä korvautuu hallitusmuodon 5 §:n nykyisen yhdenvertaisuussäännöksen sekä hallitusmuodon 9 §:n, jonka mukaan Suomen kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet ovat riippumattomat siitä, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan hän kuuluu tai kuuluuko hän mihinkään sellaiseen yhdyskuntaan. Ehdotukseen ei sisälly enää nykyistä hallitusmuodon 15 §:ää vastaavaa säännöstä aatelistarvojen ja muiden perinnöllisten arvojen antamisen kiellostä. Tällaista kieltoa voidaan nykyisin pitää itsestään selvänä ja se voidaan johtaa suoraan 5 §:stä. 1 momentti. Säännös ilmaisee yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevan pääperiaatteen. Yleiseen yhdenvertaisuussäännökseen sisältyy mielivallan kieltä ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Perinteisesti yhdenvertaisuuslain edessä on merkinnyt ensi sijassa vaatimusta yhdenvertaisuudesta lain soveltamisessa.¹⁵

Yhdenvertaisuussäännöksestä esitetään myös enemmän lainsäätäjää koskevalta osin myös seuraavaa:

Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Tämä on näkynyt erityisesti 1970-luvulta alkaen myös eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännössä. Valiokunnan tulkintojen mukaan laki voi olla ristiriidassa nykyisen hallitusmuodon 5 §:n kanssa, jos se ilman yleisesti hyväksyttävää perustetta, siis mielivaltaisesti, asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien kansalaisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia (esim. PeVL 11/1986 vp, PeVL 21/1987 vp, PeVL 3/1988 vp). Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä lailla etuja ja oikeuksia kansalaisille että asetettaessa heille velvollisuuksia (esim. PeVL 9 ja 10/1985 vp). Toisaalta lainsäädännölle on ominaista, että se kohtelee

¹⁵ HE 309/1993 vp

tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa.¹⁶

Seuraavassa esityksen kohdassa jatketaan vielä ihmisoikeudellisesta näkökulmasta. Ihmisoikeudellinen näkökulma voi vaikuttaa hieman kaukaa haetulta, mutta seuraavassa sitaatissa otetaan myös omaisuuteen koskien kantaa. Asiakirjassa esitettiin seuraavaa:

Itsenäisenä ihmisoikeutena yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltö sisältyvät kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 26 artiklaan. Sen mukaan kaikki ihmiset ovat oikeudellisesti yhdenvertaisia ja oikeutettuja ilman minäänlaista syrjintää yhtäläiseen lain suojaan. Tässä suhteessa lailla on kiellettävä kaikki syrjintä ja taattava kaikille henkilöille yhtäläinen ja tehokas suojelu rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan perustuvaa syrjintää vastaan.¹⁷

Tämän lisäksi, kun kyseessä on kuitenkin perusoikeuksista ja perustuslaista, on hyvä ottaa huomioon myös perustuslakivaliokunnan mietintö, josta saadaan hallituksen esityksen tueksi lisäsisältöä:

5 §. Lakivaliokunta on esittänyt harkittavaksi, olisiko 5 §:n 1 momentin sinänsä vakiintunutta ja ytimekästä säännöstä täydennettävä siten, että ihmiset ovat yhdenvertaisia "lain edessä ja viranomaistoiminnassa". Ilmaisua "yhdenvertaisuuslain edessä" on vakiintuneesti tulkittu huomattavasti laajemmin kuin sen historiallinen syntytausta antaa aiheita. Se koskee paitsi tuomioistuinten ja muiden lakia soveltavien viranomaisten toimintaa, myös julkisen vallan käyttöä laajemmin. Kun näin ollen 1 momentin yhdenvertaisuussäännöstä on esityksen perustelujenkin mukaan tulkittava laajasti niin, että se kattaa viranomaistoiminnan kokonaisuudessaan mukaan lukien julkisten palvelujen tuottamisen, ei ilmaisun täydentämiseen ole perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan aiheita.¹⁸

Perustuslain pykälät ja aiemmat esityöt tulevat aiheelliseksi käsittelyn kannalta, kun ryhdytään pohtimaan mahdollisia rajoituksia, joita kohdistettaisiin aseisiin, niiden hankintaan tai muihin käsittelyssä olevan ongelman kannalta keskeisiin seikkoihin. Mutta kuten aiemmin on todettu, tähän käsittelyyn mennään myöhemmin. Toisaalta voidaan ajatella, että myös omaisuudensuoja perusoikeutena liittyy käsittelyssä olevaan ongelmaan. Perustuslain 15 §:ssä säädetään, että

¹⁶ HE 309/1993 vp

¹⁷ HE 309/1993 vp

¹⁸ PeVM 25/1994 vp

jokaisen omaisuus on turvattu. Nykyisen perustuslain esitöissä aiemman käsittelyn kaltaisesti tehdään viittaus aiemman valtiomuodon esitöihin (joissa vastaava oli 12 §). Hallituksen esityksessä aiemman valtiomuodon osalta esitetään seuraavaa:

12 §. Pykälä vastaisi rakenteeltaan nykyistä hallitusmuodon 6 §:ää. Se sisältää omaisuudensuojan yleislausekkeen ja nykyistä hallitusmuodon 6 §:n 3 momenttia vastaavan pakolonastuslausekkeen. Omaisuudensuojan osalta ei ole olemassa vastaavaa tarvetta niin yksityiskohtaiseen sääntelyyn kuin eräiden muiden perusoikeuksien kohdalla, koska omaisuudensuojasta Suomessa on poikkeuksellisen laaja tulkintakäytäntö. Huolimatta ehdotetun säännöksen vähäisistä sanonnallisista eroista nykyiseen säännökseen verrattuna tarkoituksena on säilyttää nykyinen tulkintakäytäntö. Nykyisen hallitusmuodon 6 §:n tulkinnat tarjoavat siten perustan myös 12 §:n tulkinnalle.¹⁹

Edellä todettiin omaisuudensuojan osalta, että sen sääntelyyn ei ole yksityiskohtaisesti tarvetta, tämä tulee ajankohtaiseksi mahdollisia rajoituksia pohdittaessa 3 luvussa. Seuraavassa jatketaan vielä tarkemmin omaisuudensuojasta:

1 momentti. Säännöksen mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuudensuojaa koskevan yleislausekkeen muotoilua on nykyaikaistettu jättämällä säännöksestä pois hallitusmuodon 6 §:n 1 momentin sanat "lain mukaan". Muutos vastaa muiden hallitusmuodon 6 §:ssä nykyisin turvattujen oikeuksien kirjoittamistapaa ehdotetussa uudessa perusoikeusluvussa. Muutoksesta huolimatta omaisuuteen voidaan edelleen puuttua tai sitä rajoittaa, samalla tavoin kuin tähänastisessa tulkintakäytännössäkin, vain lain nojalla. Omaisuudella tarkoitetaan perustuslakivaliokunnan käytännössä varallisuusarvoisia etuja, joihin kuuluu laajimpana omistusoikeus. Omistusoikeus taas käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekin muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Mikäli omistusoikeuteen aikaisemmin kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan samalla omaisuuteen, vaikka omistusoikeuden kohteena oleva esine sinänsä säilyisikin koskemattomana haltijanaan (esim. PeVL 14/1982 vp, PeVL 181/1983 vp, PeVL 2/1986 vp). Varsinaisen omistusoikeuden lisäksi omaisuudensuojan piiriin kuuluvat esimerkiksi rajoitetut esineoikeudet, saamisoikeudet, maksettavaksi langenneet julkisen vallan rahasuoritusvelvollisuudet sekä varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet (esim. tekijänoikeus, patenttioikeus, tavaramerkkioikeus).²⁰

¹⁹ HE 309/1993 vp

²⁰ HE 309/1993 vp

Edellä on tehty esitys liittyen tarkemmin omistusoikeuteen, jonka katsotaan liittyvän myös aseisiin, sillä erityisesti niiden omistamisesta ja muihin liittyvistä seikoista säädetään lailla. Näin on todettu myös aiemmin. Seuraavassa jatketaan siitä, kuinka omaisuudensuojaan tai omistusoikeuteen olisi mahdollista puuttua:

Perustuslakivaliokunta on omaksunut useita yleisiä arviointikriteerejä sille, milloin omaisuudensuojaan puuttuminen on mahdollista tavallisella lailla ja milloin se vaatii perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä. Keskeisellä sijalla on oikeustieteessä kehitetty testi, jonka mukaan hallitusmuodon 6 §:n estämättä voidaan omistusoikeuden rajoituksista säättää tavallisella lailla, jos rajoitukset eivät loukkaa omistajan oikeutta omaisuutensa normaaliin, kohtuulliseen ja järkevään käyttämiseen (esim. PeVL 13/1989 vp, PeVL 31/1990 vp, PeVL 91/1990 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunnan mukaan vähäisemmistä puuttumisista omaisuuteen voidaan säättää tavallisessa järjestyksessä, kun taas ankarammat ja syvemmälle käyvät puuttumiset ovat mahdollisia vain perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Myös rajoituksen taustalla olevan intressin tärkeydellä on merkitystä. Mitä voimakkaammasta ja pakottavammasta yleisestä edusta on kysymys, sitä pitemmälle menevästä puuttumisesta voidaan säättää tavallisella lailla (esim. PeVL 14/1982 vp, PeVL 21/1986 vp).²¹

Tästä saadaan lähtökohtia 3. lukuun, kun lähdetään pohtimaan, kuinka tutkimuksessa esitettyä ongelmaa olisi mahdollista lähteä ratkomaan. Kuinka esimerkiksi lainsäädännöllisesti tällaisiin voitaisiin puuttua, ja kuinka laajasti. Näihin kysymyksiin saatiin perustuslain esitöistä hyödyllistä ja tärkeää informaatiota, jota pelkästään lakitekstistä ei ole mahdollista löytää. Valiokuntamietintöjen osalta näihin ei erityisesti ollut lisättävää.

2.3 Metsästyslaki (615/1993) ja esityöt

Metsästyslain sisältöön viitattiin jo aiemmin tutkielman kappaleessa 2.1, jolloin ampuma-aseista tuotiin esiin sitaatti, jossa todettiin, että metsästyslainsäädännön mukaan eläinten ampumista varten ei voida tiettyihin aseisiin myöntää lupaa. Metsästyslain 33 §:n 1 momentissa säädetään, että metsästyksessä on yleisesti kielletty pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttö, joita ovat esimerkiksi toimintatavaltaan automaattiset aseet sekä sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa. Tällaisen kaltaisiin säädöksiin saadaan lisätietoa metsästyslain esitöistä. Hallituksen esityksessä metsästyslain 33 §:ää koskeva ehdotus

²¹ HE 309/1993 vp

on merkittynä 32 §:n kohdalle, mutta sisällöltään se koskee mainittua 33 §:ää tästä epäjohtonmukaisuudesta huolimatta. Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevilta osin ehdotettiin seuraavaa:

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät. Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevien rajoitusten lähtökohtana on muiden ihmisten ja eläinten suojeleminen sekä varsinaiseen metsästykseseen kuulumattomien uusien teknisten apuvälineiden käytön rajoittaminen. Rajoituksin pyritään turvaamaan riistaeläinkantojen säilyminen ja metsästyksen perinteinen luonne luonnon käyttömuotona. Menetelmien tehokkuuteen pyrkiminen ei tällöin ole olennaista.²²

Esityksessä jatkettiin vielä kansainvälisten sopimusten pohjalta seuraavaa:

Pyyntivälineiden ja -menetelmien osalta Suomi on saattanut voimaan yleisperusteluissa mainitun niin sanotun Bernin sopimuksen. Pykälässä ovat sopimuksen edellyttämät rajoitukset. Sopimus edellyttää muun ohella, että kaikkien automaattisten aseiden ja sellaisten puoliautomaattisten aseiden, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi patruunaa, käyttäminen kielletään metsästyksessä. Voimassa olevien säännösten mukaan metsästyksessä on kielletty sellaisen haulikon käyttäminen, joka piipussa olevan patruunan lisäksi voidaan ladata useammalla kuin kahdella patruunalla.²³

Näiden säännösten sekä seuraavana käsiteltävän metsästysasetuksen yhteisvaikutus on aiemmin mainitun ampuma-aselain, metsästykseseen kelpaamattomien aseiden, viittauksen taustalla. Edellä esiin tuodun hallituksen esityön pohjalta voidaan myös tehdä mielenkiintoisia huomioita aseiden sääntelyyn juuri sen osalta, että metsästyksen pohjana ei ole mahdollisimman tehokkaat metsästyskeinot. Tähän myös sitoutuu oivasti metsästyslain 32 §, jossa rajoitetaan moottori-ikäyttöisten kulkuneuvojen käyttöä metsästyksen apuna. Metsästysasetuksessa on tähän vielä lisänä esimerkiksi 16 a §:ssä säädetty luotiaseisiin vaatimuksia muun muassa osumaenergioiden osalta. Seuraavaksi hieman eri osilta myös metsästysasetuksen pariin.

2.4 Metsästysasetus (666/1993)

Tässä vaiheessa tarkasteluun otetaan myös metsästysasetus, erityisesti 16 §:n osalta. Pykälässä määritellään yleiset ampuma-asevaatimukset metsästykseseen. Seuraavaa on säädetty:

²² HE 300/1992 vp

²³ HE 300/1992 vp

Itselataavaa asetta, jonka lippaaseen mahtuu kolme patruunaa, ei saa käyttää metsästyslain 5 §:ssä mainittujen lintujen eikä metsäjäniksen, euroopanmajavan, suden, karhun, hillerin, saukon, näädän, ilveksen, itämeren norpan, kirjohylkeen ja hallin ampumiseen. Sellaisen itselataavan aseiden, jonka lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa, käytön kieltämisestä metsästyksessä säädetään metsästyslain 33 §:ssä.

Metsästyksessä saa käyttää vain ampuma-aselain (1/1998) 6 §:n 2 momentin 1–3 ja 8 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta sekä 11 ja 12 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta, joka on vähintään 600 millimetriä pitkä ja jonka piippu on vähintään 300 millimetriä pitkä.

1 momentissa mainittu itselataava ase voidaan laajentaa myös pistooleita ja revolvereita koskemaan. Metsästysasetuksen sisällön ottaminen mukaan tähän päälukuun toivottavasti helpottaa esimerkiksi metsästyslain sisällön käsittelyä tulevaisissa kappaleissa, koska sillä on säännelty niin sanotusti tarkemmin metsästyslainsäädäntöä. Tähän vielä lisänä metsästysasetuksen 19 §:ssä säädetään poikkeuksia aseita koskevista kielloista. Pykälässä säädetään seuraavaa:

Tarkoitukseen sopivaa ampuma-asetta saa käyttää haavoittunutta, jalkanarussa, luolassa, loukussa, louhikossa, rakennuksessa, rakennuksen tai puupinon alla taikka muutoin avuttomassa tilassa olevaa eläintä lopetettaessa.

Tähän edellä mainittuun toimintaan voidaan katsoa soveltuvaksi esimerkiksi kertalaukeava pienoispistooli tai pienoisrevolveri, mutta niiden hakemiseen on myös omat perusteensa juuri esimerkiksi luolastukseen liittyen.

2.5 Yhdistyslaki (503/1989)

Yhdistyslaki sitoutuu aiheeseen aiemminkin mainitun kaltaisesti, kun pistooliin tai revolveriin lupaa haettaessa täytyy siviilihenkilönä kuulua yhdistyslain mukaiseen yhdistykseen eli toisin sanoen kuulua ampumakerhoon. Ampuma-aselain 45 §:n 5 momentissa säädetään vaatimuksesta aseluvansaaville luonnollisille henkilöille. 2.1 luvussa tähän viitattiinkin jo aiemmin. Kuitenkin kyseisessä momentissa säädetään, että aselupa voidaan myöntää pistooliin ja revolveriin sekä erityisen vaaralliseen aseeseen vain jos:

Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten ja ampumaurheilussa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitettua luvan

saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai -harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät kaksi vuotta.

Koska pistoolin ja revolverin käyttö on kielletty metsästyksessä, tulee sellainen hankkia esimerkiksi ampumaurheiluun käytettäväksi, joten näin siis yhdistyslaki sitoutuu myös pistoolien tai revolverienkin hankintaan. Yhdistyslain 4 §:ssä säädetään, että:

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön, ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman aluehallintoviraston lupaa.

Tässä on siis käyty läpi perusteita erityisen vaarallisten aseiden hankintaan, mikä on ajankohontaista myös pistooleita tai revolvereita käsitellessä. Näitä tullaan hyödyntämään pääluvussa 3 laajemmin.

2.6 Lainkirjoittajan opas

Lainkirjoittajan opas on oikeusministeriön ylläpitämä asiakirja, joka on laadittu ohjeeksi ja avuksi varsinaisten säädöstekstien kirjoittamiseen. Tällainen niin sanottu auktoriteetilähde voidaan luetella oikeuslähteissä sallittuihin auktoriteetilähteisiin, jotka ovat esimerkiksi tosiasiallista ohjeistusta sisältäviä asiakirjoja joltain toimivaltaiselta auktoriteetilta.²⁴ Tällaisia jaotteita on tehty useita, ja eräs tunnetuimpia onkin Aarnion oikeuslähdeoppi, jossa lähteet jaetaan vahvasti ja heikosti velvoittaviin sekä sallittuihin oikeuslähteisiin.²⁵ Toki tässä tilanteessa lähde sopii paremmin ensinnä mainittuun oikeuslähdejärjestelmään, mutta tällä ei juurikaan tutkielman käsittelyn kannalta merkitystä ole muussa mielessä, kuin että lähteelle ei voida antaa samanlaista painoa kuin esimerkiksi lainsäädännölle.

Lainkirjoittajan oppaassa käsitellään lakikielen erityisiä hyvän kielenkäytön vaatimuksia. Oppaassa todetaan seuraavaa:

Hallintolaissa mainittujen asiallisuuden, selkeyden ja ymmärrettävyyden vaatimusten lisäksi lakikieltä koskevat korostetusti vaatimukset

– johdonmukaisuudesta

– virheettömyydestä

²⁴ Karhu, 2020 s. 1026.

²⁵ Huovila, 2014 s. 25

- täsmällisyydestä ja
- yksitulkintaisuudesta.²⁶

Jo pelkästään tämän perusteella voidaan huomata ongelmia nykyisen ampuma-aselain sisällöstä. Erityisesti johdonmukaisuus ja yksitulkintaisuus eivät täyty. Voitaisiin myös ajatella, että täsmällisyys ja virheettömyydenkin ovat vaakalaudalla, mutta aiemmat kaksi ovat niin sanottuja räikeämpiä rikkeitä. Voidaan siis todeta, että tässä tutkimuksessa tarkasteltavassa tapauksessa lakikieli (erityisesti sen sisällön osalta) ei ole johdonmukaista, saati yksitulkintaista. Vaikka lainkirjoittajan oppaan kohdassa ei tarkasti todetakaan, että lain sisällön tulee täyttää nämä vaatimukset, vain lakikielen. Voitaisiin ajatella olevan tarkoituksenmukaista, että tämä vaatimus laajenee myös lain sisältöön. Tällaisessa tapauksessa lain sisältö tekee myös lakikielestä monitulkintaista sekä epäjohdonmukaista. Lainkirjoittajan oppaan osalta ei laajempaan käsittelyyn tai tarkasteluun lähdetä, vaan tämä pidetään vain lyhyenä katsauksena lakikielen pariin.

2.7 Vapenlag (67/1996)

Tässä kohdassa tehdään myös pienimuotoinen tarkastelu Ruotsin ampuma-aseiden sääntelystä juuri käsittelyssä olevien aseiden lainaamista ja patruunoiden hankintaa koskevilta osin. Ruotsi voidaan usein mieltää niin sanotusti läheiseksi Suomen kanssa, lainsäädännönkin osalta, joten tällainen vertailu toiseen pohjoismaahan, ja varsinkin Ruotsiin, voidaan nähdä järkevänä. Täten voisimme saada tärkeää informaatiota lainsäädännön osalta, jos Ruotsissa lainsäädäntö estäisi tällaisen niin sanotun lain kiertämisen, joka Suomessa on mahdollista. Ruotsissa ampuma-aseita säädellään lailla: Vapenlag (67/1996). Kyseisessä laissa säädetään 2 kappaleen 8 §:n osalta:

2 kap. Tillstånd och auktorisation

8 § Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får även utan särskilt tillstånd inneha ljuddämpare som passar till vapnet.

²⁶ Lainkirjoittajan opas, 2023. Luku 24.2.3

Tillstånd att i andra fall inneha ammunition och ljuddämpare får meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas. Lag (2022:132).

3 kappaleessa säädetään 1, 1 a ja 10 §:n osalta seuraavaa:

3 kap. Utlåning av skjutvapen

1 § Ett tillståndspliktigt skjutvapen får inte lånas ut till någon annan än den som har tillstånd att inneha vapnet.

Trots första stycket får utlåning ske i de fall som anges i 1 a och 7 §§. Lag (2006:386).

1 a § Den som har rätt att inneha ett skjutvapen får vid enstaka tillfällen låna ut vapnet om

1. utlåningen sker för samma ändamål som utlånarens tillstånd avser,
2. utlåningen avser en tid om högst två veckor, och
3. låntagaren har tillstånd enligt 9 § att låna skjutvapen.

10 § Den som har tillstånd att låna skjutvapen får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån även inneha ammunition och ljuddämpare till vapnet utan särskilt tillstånd. Lag (2022:132).

Pykäliden perusteella mahdollistuu samankaltainen tilanne kuin Suomessa, eli ei ole niin sanottua kieltävää pykälää tai muuta vastaavaa. Lain esitöihin ei tämän tutkielman tavoitteita silmällä pitäen ole tarkoituksenmukaista mennä. Tarkastelu jätetään siis Ruotsin lainsäädännön osalta tähän, mutta tällaisen pikaisen lainsäädännön tarkastelun kautta voitaisiin todeta, että tutkimuksessa esitellyn ongelman kaltainen tilanne olisi mahdollinen myös Ruotsissa.

3 LAINSÄÄDÄNNÖN ARVIOINTIA

3.1 Aluksi

Tässä vaiheessa tärkeään rooliin tulee lainsäätäjän tarkoituksen tarkasteleminen. Tärkeää olisi ymmärtää, mikä on ollut lainsäätäjän tarkoitus säädösten taustalla ja miksi lainsäätäjä on jättänyt lakiin tutkimuksessa esitellyn kaltaisen aukon. Lainsäätäjän tarkoitusta voidaan lähteä selvittämään tarkastelemalla lakien valmisteluasiakirjoja, esimerkiksi hallituksen esityksistä, valiokuntamietinnöistä ja muista mietinnöistä/lausunnoista.²⁷ Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu erityisesti hallituksen esityksiä, ja jossain määrin valiokuntamietintöjä, sillä suurimmalta osalta mietintöjen tarkempaan tarkasteluun ei ole ollut tarvetta. Laki on tullut voimaan alkuperäisen hallituksen esityksen mukaisesti, eikä esimerkiksi valiokunnilla ole ollut lisättävää/muutettavaa hallituksen esityksiin. Vaikka lainsäätäjän tarkoituksen arvioinnissa ja käyttämisessä tulkinta-perusteena voidaan nähdä omat ongelmansa, on se tärkeä lähde/argumentti suomalaisessa lainsäädännön tulkinnassa.²⁸ Tärkeään rooliin lainsäätäjän tarkoituksen arviointi/tulkinta tulee seuraavassa luvussa.

Edellä läpikäydyistä lainsäädännöstä kaikki kohdat eivät ole vielä lainsäätäjän tarkoituksessa ajankohtaisia ottaa käsittelyyn, vaan esimerkiksi Suomen perustuslain säädökset koskien oikeuksien rajoittamista otetaan käsittelyyn mukaan vasta 3.4 luvussa, jossa käsitellään tulkinta- ja normisuosituksia. Seuraavassa luvussa (3.2) lähdetään siis arvioimaan vain lainsäätäjän tarkoitusta, ja koska tutkimuksen ongelma voidaan paikallistaa lainsäädännöllisesti ampuma-aselakiin, voidaan myös lainsäätäjän tarkoitusta arvioida kyseisen lain ja sen esitöiden pohjalta.

Luvussa 2.1 avattiin juuri ampuma-aselakia ja sen esitöitä. Ampuma-aseelaista ongelma voitiin paikallistaa 61 §:n ja 87 §:n yhteisvaikutukseen. 2.1 luvussa asiaa on avattu laajemmin, mutta hyvin lyhyesti kiteytettynä aselupa oikeuttaa hankkimaan patruunoita, jotka käyvät haltijan ampuma-aseeseen tai sellaiseen aseeseen, jonka haltija saa lain mukaan lainata. Lainausta koskee periaate, että esimerkiksi kiväärin saa lainata kiväärin luvan haltijalle ja haulikon lainata haulikon luvan haltijalle. Kiväärin luvan haltijalle saa lainata haulikon, mutta esimerkiksi pistoolia

²⁷ Eduskunta 2023, Yleistä oikeuslähteistä ja oikeudellisesta informaatiosta. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/kotimaiset-oikeuslahteet/Sivut/Yleista-oikeuslahteista-ja-oikeudellisesta-informaatiosta.aspx Viitattu 02.05.2023

²⁸ Huovila, 2005. s. 40.

ei saa lainata kiväärin luvan haltijalle. Tässä voidaan huomata, että lainsäädäntö on muodostettu siten, että niin sanotusti vaarallisemman aseiden luvan haltijalle saa lainata vaarattomampia aseita, esimerkiksi pistoolin luvan haltijalle saa lainata kiväärin. Tämänkaltaiseen lakitekstiin verraten herää kysymys siitä onko se ollut lainsäätäjän tarkoitus, että yleisesti pistoolin/revolverin kaliibereiksi miellettyjen (tiettyyn metsästyksen huonosti sopivien) kaliiperien patruunoita saa hankkia kiväärin luvalla.

Lainsäätäjän tarkoituksen lisäksi lähdetään 3.3 kappaleessa pohtimaan pistoolien ja revolverien tiukempaa sääntelyä, minkä vuoksi niitä tulee säädellä tiukemmin, ja 3.4 kappaleessa mitkä olisivat mahdollisia normi/tulkintasuosituksia, joita tämän tutkimuksen pohjalta voitaisiin esittää.

3.2 Lainsäätäjän tarkoitus

3.2.1 Patruunoiden hankinnan näkökulma

Lainsäätäjäksi voidaan loppukädessä mieltää myös eduskunta, jonka tavoitteena tulisi olla julkisen intressin palveleminen. Julkiseksi intressiksi tällaisessa vaarallisia esineitä käsittelevää sääntelyä koskevassa asiassa voidaan mieltää kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden takaaminen sekä oikeuksien turvaaminen. Tähän peilaten on mielekästä lähteä tarkastelemaan tarkemmin lainsäätäjän tarkoitusta koskien ampuma-aseiden säännöksiä. Tarkastelun myötä myös tällaisia piirteitä voidaan säädöksen perusteluissa varmasti huomata. Hallituksen esityksen lisäksi ei ole tarpeellista ottaa muita esitöitä tarkasteluun, sillä hallituksen esitystä ei muutettu tutkimusta koskevilta osin, pois lukien muutamia kielellisiä korjauksia.

Hallituksen esityksestä saadaan tietoa lainsäätäjän perusteluista ja tarkoituksesta ampuma-aseiden säädösten takana.²⁹ Tämä esitys on hallituksen alkuperäinen esitys ampuma-aseiden pohjalla, ja se otetaan käsittelyyn sillä näitä pykäläitä ei ole uudistettu näiltä osin voimaantulon jälkeen. Tämäkin näin pitkä muuttumattomuus saattaa kieliä jonkin tasoisesta uudistus- ja muutostarpeesta lain osalta. Hallituksen esityksessä on tärkeää lisätietoa 44 §:n osalta, jossa säädetään hankittavan ampuma-aseiden edellytyksistä.³⁰ Kuten jo 2.1 kappaleessa käytiin läpi, hankkimislupa annetaan vain, jos hankittava ase soveltuu ja on hyväksyttävä, ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Esityksessä todetaan, että joitain ampuma-aseita tulee esimerkiksi niiden kätkevävyyden, käsiteltävyyden, tulivoiman tai tehokkuuden vuoksi pitää muuta vaarallisempina.

²⁹ HE 183/1997 vp

³⁰ HE 183/1997 vp

Tähän muun muassa pohjautuu pistoolien ja revolverien tiukempi sääntely kuin esimerkiksi kiväärin. Mielenkiintoista on 2.1 kappaleessa esitelty esityksen kohta, jossa lainsäätäjät ensin esittää, että patruunoita tulisi saada hankkia vain kaliiperikohtaisesti, mutta seuraavassa kappaleessa kuitenkin esittää, että luvassa mainitulle kaliiperille ei tulisi antaa erityisen vaaralliset patruunat pois lukien merkitystä. Tätä lainsäätäjät perustelee muun muassa ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetun asetuksen pohjalta, sekä sillä perusteella, että eri patruunoiden samoillakin kaliipereilla on eri merkintätapoja. Tällainen ajattelu on mielestäni ainakin nykyään mennessä menettänyt merkityksensä. Lupaani voitaisiin ainakin nykyään, merkitä juuri kaliiperi tai esimerkiksi luodin koko. Kaliiperin merkintä pysyy nykyään melko johdonmukaisena ja lupaan merkitään myös aseiden kaliiperi, joten ainakin tässä vaiheessa vaikuttaa erikoiselta, minkä vuoksi myös esimerkiksi patruunoiden hankintaperusteeksi ei voida tehdä kaliiperia. Käytäntö voi olla erilainen, mutta ainakin näin teoreettisessa mielessä tällaisen pitäisi olla mahdollista.

Hallituksen esityksen 87 §:n aseiden lainaamista koskevilta osin esitettiin, että ampuma-aseiden lainaaminen on tärkeää erilaisten aseharrastusten käytännön toiminnan vuoksi.³¹ Esityksessä todettiin kiinnostavasti: ”Vaikka aseiden ja aseiden osien lainaaminen onkin mahdollistettava, ei sääntely saa johtaa hankkimista ja hallussapitoa koskevien säännösten kiertämiseen.”³² Kuten aiemmin mainittua, tämän lisäksi esityksessä todettiin, että jos aseiden lainaaminen tehdään mahdolliseksi, on myös säännökset muokattava tarpeeksi yksityiskohtaisesti, jotta lupajärjestelmää ei pystyttäisi kiertämään sen perustuksellisen tarkoituksen osalta. Lisäksi lainsäätäjät totesi, että lupaviranomaiselle annetaan tapauskohtainen harkintavalta hakijan sekä aseiden soveltuvuuden aiottuun käyttötarkoitukseen.

Kuten aiemmin on mainittu, lainsäätäjät linjaa myös hallituksen esityksessä 87 §:n osalta, että aseita lainatessa lainauksen tulee tapahtua sellaiselle henkilölle, jolla on oikeus aseiden hallussapitoon. Tässä vaiheessa lainsäätäjät teki myös aiemmin mainitun periaatteen kaltaisen linjauksen, että lainansaajalle saa lainata aseiden, joka on vastaava tai vaarattomampi kuin ase, johon lainansaajalla on hallussapito-oikeus.³³ Tähän periaatteeseen kuuluu siis aiemmin esitelty käytäntö, että esimerkiksi pistooli on vaarallisempi kuin kivääri. Tämän ehdotuksen yhteydessä lainsäätäjät esitti, että lainauksen yhteydessä saa myös luovuttaa aseeseen soveltuvia (ei erityisen vaarallisia patruunoita) patruunoita, sillä muuten aseiden käyttäminen ei olisi mahdollista.

³¹ HE 183/1997 vp

³² HE 183/1997 vp

³³ HE 183/1997 vp

Tähän siis perustuu lainsäädännön sisältö siitä, että jos aseensa saa lainata, saat myös hankkia siihen patruunoita.

Vaikka lainsäätäjät siis pitää tärkeänä sitä, että lupajärjestelmän perusajatusta ei tulisi pystyä kiertämään, painotetaan myös sitä, että on tärkeää pystyä hankkimaan patruunoita lainattavaan aseeseen. Hallituksen esityksen alussa todetaan, että:

Esityksen tarkoituksena on rajoittaa ampuma-aseisiin liittyvää väkivallan ja tapaturman vaaraa. Sen tarkoituksena on aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden ylläpitäminen ja parantaminen.³⁴

Nykyaikana, kun aseita pystytään vielä lisänä tuottamaan esimerkiksi erilaisilla 3D printtereillä, niin onko hallituksen esityksen ja ampuma-aselain mukaista, että pistooleissa käytettyjä patruunoita pystytään hankkimaan kiväärin luvalla. Tällainenkin ajattelu voi olla hyvin subjektiivista, mutta rationaalisen ajattelun kautta se ei vaikuta ampuma-aselain eikä hallituksen esityksen (ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan ja tapaturmien määrän rajoittamisen) tarkoituksen mukaiselta, että vaarallisemmaksi miellettyyn aseeseen saa hankkia niin sanotusti vähemmän vaarallisen aseensa luvalla patruunoita. Lisänä tähän voisi olla hyvä mainita vielä, että ase on vaarallisempi, mutta myös samalla se on ase, jota ei saa hankkia metsästyskäyttöön. Voitaisiin ajatella, että lainsäätäjän tai julkisen toimijan intressinä olisi turvallisuuden kannalta tällaisen mahdollisuuden estäminen.

3.2.2 Uudelleenlatauksen näkökulma

Tässä vaiheessa vielä pieni katsaus myös uudelleen latauksen näkökulmasta lainsäädäntöön lainsäätäjän tarkoituksen kanssa. Uudelleenlataustarvikkeet ovat oma asiansa sillä ne eivät ole yleensä luvanvaraisia. Hylsy ja luodit pystyy hankkimaan kuka tahansa, mutta nallit sekä ruuti ovat niin sanotusti luvanvaraisia. Tarkoittaen siis, että näitä saa hankkia aseensa hallussapitolupaa vastaan, kuten myöhemmin lainsäädännönkin pohjalta osoitetaan. Mutta tässä juuri törmätään samaan ongelmaan, joka koskee tutkimuksen aiheena olevaa varsinaisten patruunoiden hankintaa. Metsästyskiväärin luvalla saa hankkia näitä pistoolin patruunoita. Uudelleen lataamiseen liittyen ampuma-aselain 19 §:ssä säädetään, että luvanvaraisuuden piiriin ei kuulu patruunoiden valmistaminen omaan käyttöön, jos kyseisten patruunoiden hallussapitoon valmistajalla on lupa. Ampuma-aselain 19 a §:ssä, jossa säädetään kiellosta valmistaa ampuma-ase, aseensa osa

³⁴ HE 183/1997 vp

tai patruuna tietyissä tilanteissa, todetaan, että patruunoita ei saa valmistaa ilman lupaa. Tämä ei päde, kun niitä valmistetaan omaan käyttöön, tai aseeseen johon valmistajalla on hallussapitolupa. Kyseistä pykälää koskevassa hallituksen esityksessä todetaan pykälän tarkoittavan: ”Hallussapitoon oikeuttavalla luvalla tarkoitetaan momentissa myös niitä tilanteita, joissa henkilöllä on oikeus lainata ampuma-aseita.”³⁵ Näin siis mahdollistuu myös omien patruunoiden valmistamisen osalta patruunoiden hankinnan kaltainen ongelma. Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005 83 § sisältää myös kohdan koskien uudelleenlataamiseen tarvittavia välineitä. Kyseisessä pykälässä säädetään seuraavaa:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ampuma-aseissa ja niiden patruunoissa käytettäviä ruuteja ja sytytysnaljeja saadaan luovuttaa ampuma-aseen hallussapitoon oikeutetulle.

Nämä enemmiltään vain alleviivaavat tutkielmassa olevaa ongelmaa, mutta tämän enempää ei mennä uudelleenlataamista koskeviin säännöksiin, sillä tutkielman tarkoituksena on tarkastella patruunoiden hankintaa koskevia ongelmia. Kaiken lisäksi voitaisiin ajatella, että patruunoiden hankinnan helppous on vakavampi ongelma kuin uudelleenlataamiseen tarvittavien välineiden hankinnan helppous, mutta esimerkiksi ruudin ja nallien osalta hankinnassa on niin sanottu ostokatto, eli vain tietyn määrän voi hankkia, toisin kuin patruunoiden osalta. Mutta toisaalta, jos patruunoiden hankintaan puututtaisiin tutkielman ongelman osilta, puututtaisiin samalla tietyssä mielessä myös uudelleenlataamista koskevaan ongelmaan. Tämän vuoksi tässäkin oli tarkoituksenmukaista hieman sivuta myös uudelleenlataamista, jotta sitä ei täysin sivuuteta. Tähän ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista tutkimuksen tarkoituksen kannalta enempää pureutua. Tärkeintä tämän osalta on kuitenkin muistaa, että lainsäädäntöä pystytään niin sanotusti kiertämään muutoinkin kuin vain patruunoiden hankinnan kautta.

3.3 Pistoolien/revolverien tiukempi sääntely

Tässä vaiheessa pohditaan hieman pistoolien/revolverien tiukemman sääntelyn tarvetta aiemmin käsitellyn lainsäädännön pohjalta, sekä lainsäätäjän tarkoitusta käsitelleen 3.2 kappaleen kautta. Metsästyslaissa on säädetty aiemmin mainitun kaltaisesti, että metsästyksessä on kielletty tiettyjä pyyntivälineitä, kuten esimerkiksi automaattiset aseet ja puoliautomaattiset aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa. Lainsäätäjän tarkoituksena tässä

³⁵ HE 179/2018 vp

pyyntivälineiden rajoittamisessa on hallituksen esityksen mukaan, muiden ihmisten sekä eläinten suojele, sekä samalla myös metsästykseseen kuulumattomien nykyaikaisten teknisten apuvälineiden käytön estäminen tai vähentäminen.³⁶ Näillä lainsäätäjän mukaan pyritään turvaamaan sekä riistaeläinten kantoja että metsästyksen luonnetta. Lainsäätäjän mukaan myöskään tavoitteena ei ole menetelmien tehokkuuden maksimointi.

Metsästysasetuksessa, kuten aiemmin on esitetty, tuodaan ilmi tarkempia vaatimuksia aseisiin, kun niitä käytetään metsästyksessä. Esimerkiksi piipun tulee olla vähintään 300 mm pitkä ja aseiden kokonaispituus vähintään 600 mm. Näin ollen varsinkaan pistooli ja revolveri eivät näitä vaatimuksia täytä. Metsästysasetuksen 19 §:ssä kuitenkin säädettiin, että tarkoitukseen sopivaa ampuma-asetta saa käyttää esimerkiksi eläimen lopettamiseen luolastuksessa. Tällä suurimalta osin voidaan ajatella tarkoitettavan kertalaukeavaa pienoispistoolia. Tähän ei kuitenkaan ole tarvetta pureutua sen enempää.

Vaikka pistoolit ja revolverit, kumpikin esimerkiksi osumaenergioidensa puolesta soveltuisivat pienriistan ja muunkin riistan metsästykseseen, on kyseisissä ampuma-aseissa piirteitä, jotka lainsäätäjä mieltää vaarallisuutta lisääviksi. Kuten aiemmin tutkimuksessa on käsitelty, joitain ampuma-aseita tulee, esimerkiksi niiden kätkettävyyden, käsiteltävyyden, tulivoiman tai tehokkuuden vuoksi, pitää muita vaarallisempina. Pistoolit ja revolverit ovat helposti kätkettävissä, helppoja käsitellä sekä vielä kokoonsa nähden tehokkaita ja tulivoimaisia, riippuen toki kaliperistä ja aseesta. Vaikka on olemassa poikkeuksia, yleensä pistoolit tai revolverit ovat puoliautomaattisia, ja puoliautomaattisia aseita säännellään myös tiukemmin metsästyksessä käytettäessä.

Yhdistyslaisissa säädetään vaatimuksista yhdistykselle ja todetaan, että aselupaa haettaessa erityisen vaaralliselle aseelle tai tässä vaiheessa myös pistoolille sekä revolverille, tulee esittää juuri yhdistyslain mukaisen ampuma-ase kouluttajan todistus harrastuksesta. Kerrataan tässä vielä, että jos esimerkiksi pistoolin lippaaseen mahtuu yli 20 patruunaa, on se tällöin erityisen vaarallinen ampuma-ase, mutta hakuprosessi on melko samanlainen pistoolin ja revolverin kanssa välittämättä siitä, kuinka paljon kyseisen aseiden lippaaseen tai latauslaitteeseen mahtuu patruunoita. Joka tapauksessa luvan saamiseen vaaditaan mainittu todiste ampuma-asekouluttajalta.

Näin ollen voidaan todeta, että pistooleita ja revolvereita tulee säännellä tiukemmin sillä ne ovat helposti kätkettävissä, helppoja käsitellä, tulivoimaisia sekä kokoonsa nähden tehokkaita.

³⁶ HE 300/1992 vp

Pistoolien ja revolverien käyttöä ei voida myöskään perustella esimerkiksi metsästysperusteella, sillä ei ole olemassa sellaista metsästystä, johon vain ja ainoastaan kyseistä asetta pystytään käyttämään. Ei siis ole niin sanottua pakottavaa tarvetta saada käyttää kyseisiä aseita metsästyksessä. Kuten mainittu aiemmin, lainsäädännöllä ei pyritä metsästyksen tehokkuuden maksimointiin. Tällä tehokkuudella aseista puhuttaessa siis todennäköisesti tarkoitetaan esimerkiksi osumaenergiaa ja lähtönopeutta sekä muita tällaisia seikkoja. Kuitenkin kun tässä asiayhteydessä puhutaan metsästyksen tehokkuudesta, tarkoitetaan sitä kuinka tehokasta, eli tuloksellista, toimintaa metsästyksessä on. Ei siis pyritä säättämään, että metsästyksessä käytettäisiin mahdollisimman tehottomia aseita, vaan esimerkiksi hirven metsästyksessä käytettävillä aseilla on säädetty vaatimus minimi osumaenergian osalta, jotta eläinten osalta vältytään tarpeettomasta kärsimyksestä, ja että ase on tarpeeksi tehokas juuri kaliiperin osalta. Metsästyksen tavoitteeksi voitaisiinkin ajatella yksi tarpeeksi tarkka laukaus aseella, joka on tarpeeksi tehokas, ja joka tuottaa mahdollisimman vähän kärsimystä eläimelle. Ei siis ole toivottavaa, että metsästyksessä tavoiteltaisiin mahdollisimman monen laukauksen ampumista ja näin ollen metsästyksen niin sanotun tehokkuuden maksimointia. Tämän vuoksi esimerkiksi sarjatuliaseitakaan ei ole sallittu metsästyksessä. Voidaan siis sanoa, että metsästyksessä on soveltuvampiakin vaihtoehtoja kuin pistooli tai revolveri, joten näitä ei ole syytä sisällyttää metsästyksessä käytettäviksi aseiksi. Myös tärkeäksi voidaan ajatella metsästyksen perinteisen luonteen/perusajatuksen säilyttäminen, kuten lainsäätäjän on todennut.

3.4 Tulkinta- ja normisuosituksia

Näin ollen aiemmin käsitellyn pohjalta voitaisiin esittää, että jonkinlaisia muutoksia voisi olla hyvä tehdä lainsäädäntöön koskien ampuma-aseita. Toki ei voida sanoa, onko julkisella toimijalla tai lainsäätäjällä samanlainen kuva lainsäädännöstä, kuin tästä tutkimuksesta saadaan. Kuten lainsäätäjän tarkoitusta pohdittaessa esitettiin, lainsäätäjällä pitää tärkeänä, että lupajärjestelmän perusajatus ei pystytä kiertämään, mutta on myös tärkeää pystyä hankkimaan patruunoita lainattavaan aseeseen. Esimerkiksi hallituksen esityksessä todetaan ampuma-aseiden rajoittamiseen liittyen, että:

Rajoitukset eivät myöskään saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla oleva yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa omaisuuden suojaan.³⁷

Näin ollen lainsäätäjän tulee arvioida, kuinka suuri on yhteiskunnallinen intressi, ja kuinka paljon voidaan rajoittaa suhteessa omaisuuden suojaan. Aiemmin läpi käydyin Suomen perustuslain yhdenvertaisuuspykälän esitöistä aiemman valtiomuodon ajalta huomattiin, että ihmisiä tulee kohdella yhdenvertaisesti. Erityisesti tutkielman kannalta tärkeänä voidaan pitää toteamusta, että omaisuuden perusteella ei saa asettaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan.³⁸ Myös perustuslakivaliokunnan mietinnön pohjalta kiellettiin ihmisten asettaminen eriarvoiseen asemaan lain edessä.³⁹ Hallituksen esityksen perusteella toki ihmisten oikeuksien suhteen voidaan huomata, että omaisuuden suoja koskee muita oikeuksia laajempi tulkintakäytäntö ja omaisuuden suoja voidaan rajoittaa lailla.⁴⁰ Omistusoikeuteen tai omaisuuden suojaan voidaan puuttua hallituksen esityksen pohjalta seuraavasti: ”Keskeisellä sijalla on oikeustieteessä kehitetty testi, jonka mukaan hallitusmuodon 6 §:n estämättä voidaan omistusoikeuden rajoituksista säätää tavallisella lailla, jos rajoitukset eivät loukkaa omistajan oikeutta omaisuutensa normaaliin, kohtuulliseen ja järkevään käyttämiseen.”⁴¹ Näin ollen voidaan ajatella myös aseiden kuuluvan omaisuuden suojan piiriin ja niiden käyttämistä voidaan rajoittaa lailla. Hallituksen esityksestä ilmenee, että perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan ankarat ja syvemmät puuttumiset omaisuuteen tulee säätää perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Jää kuitenkin arvioitavaksi, onko tutkielman ongelmaan puuttuminen niin sanottua syvää puuttumista omaisuuteen. Voitaisiin ajatella, että ei se ole vahvaa puuttumista, joten tähän ongelmaan voitaisiin puuttua tavallisella lailla, kuten tähänkin asti on säädetty. Tutkielman ongelma voidaan mieltää sellaiseksi, johon tulee puuttua, mutta lainsäätäjän ja päättäjien mielipide voi olla erilainen. Tähän kuitenkin ei ole mahdollista puuttua vain tulkintaohjeella, sillä lainsäädäntö itsessään on niin ristiriitainen, että pelkkä ohje ei välttämättä ole riittävä. Asetuksenkaan tasoinen säädös ei riitä, sillä lain sisältö jäisi silti liian epäselväksi ja esimerkiksi aiemmin käsitellyn lainkirjoittajan oppaan mukaan lakitekstin tulee olla johdonmukaista. Näin ollen asiaan tulee puuttua lainsäädäntöä muuttamalla, jos vain lainsäätäjä katsoo tarpeelliseksi ylipäänsä ongelmaan puuttumisen.

³⁷ HE 183/1997 vp

³⁸ HE 309/1993 vp

³⁹ PeVM 25/1994 vp

⁴⁰ HE 309/1993 vp

⁴¹ HE 309/1993 vp

Seuraavaksi esitelläänkin eräänlainen keino (spekulatiivinen), jolla tähän ongelmaan voitaisiin puuttua ilman, että joudutaan tekemään suurempia muutoksia ampuma-ase lainsäädäntöön.

Aiemmin esitellyn pohjalta saatetaan pohtia, voitaisiinko esimerkiksi pistoolien ja revolverien kaliiperien lainauksen yhteydessä vaatia patruunoita hankittaessa myös esitettäväksi kyseisen aseiden lupa. Eli jos haluaa hankkia patruunoita lainaamaansa pistoolin kaliiperissa olevaan kivääriin, tulee patruunoita hankittaessa esittää myös kopio kyseisen kiväärin luvasta oman hallussapitoluvan lisäksi. Esimerkiksi nykyaikaisessa verkkokauppa toiminnassa hallussapitoluvasta lähetetään kuva myyjän sähköpostiin, joten luvista voisi ottaa kuvan esimerkiksi vierekkäin. Tästä ei pitäisi tulla lainaajallekaan ylimääräistä vaivaa, sillä kyseinen henkilö joutuu joka tapauksessa ottamaan aseidenkin vastaan, joten samalla onnistuisi myös kopion tai muun tällaisen ottamisen kyseisen aseiden hallussapitoluvasta. Näin pystyttäisiin hieman rajoittamaan lainsäädännöllisen aukon räikeyttä. Toki ei ole selvää, onko tällainen rajoitus riittävä, sillä tämä vaatisi lisää tutkimustyötä, mutta tässä kuitenkin mainittuna esimerkkinä mahdollisesta rajoituksesta. Tässä toki voidaan törmätä sellaiseen ongelmaan, että rajoitetaanko liikaa pistoolien/revolverien kaliiperissa olevien kiväärien omistajia verrattuna muihin kiväärin omistajiin. Voitaisiinkin joutua harkitsemaan, että tällainen vaatimus oman luvan ja lainatun aseiden luvan (kopion) esittämisestä voitaisiin laajentaa kaikkiin aseiden lainaamista koskeviin tilanteisiin tasavertaisuuden nimissä. Tämä kuitenkin vain spekulatiivisena mahdollisesta ratkaisusta, joten tähän ei sen pidemmälle lähdetä pureutumaan.

Edellä mainitun kaltainen muutos voitaisiin toteuttaa lainsäädännön muuttamisella, sillä onhan lainsäädännössä jo sääntelyä erityisen vaarallisiin patruunoihin liittyen. Voitaisiin esimerkiksi ehdottaa lainsäätämistä hieman samankaltaisesti kuin erityisen vaarallisten patruunoiden osalta. Tässä toki riippuu siitä, kuinka laajaa muutosta lähdetään tekemään, ja tällaisessa tapauksessa asetukset tuskin riittäisi, sillä lain sisältö jäisi silti epäselväksi. Ottaen kuitenkin huomioon, että ampuma-aseissa on muitakin kohtia, joita olisi hyvä uudistaa, tai edes tarkastaa, voisi koko lain perusteellinen läpikäyminen olla ajankohtaista. Nykyaikainen teknologinen ja yleinen kehitys on niin nopeaa, että olisi tärkeää varmistaa lain pysyminen ajan tasalla, jotta tällaisilta aukoilta vältytään tulevaisuudessa. Tämän perusteella voitaisiin arvioida, että esitellyn kaltainen lainsäädännön muuttaminen ei rajoittaisi tai loukkaisi omistajan oikeutta omaisuuden normaaliin, kohtuulliseen ja järkevään käyttämiseen. Näin ollen voitaisiin olettaa tällaisen lainsäädännön muuttamisen ja omaisuuden puuttumisen olevan mahdollista. Perinpohjaiseen selvitykseen (kuinka lain voisi säätää tätä ongelmaa silmällä pitäen) eivät tämän tutkimuksen resurssit riitä, joten tämä jätetään tulevaisuuden tutkimustyön tavoitteeksi.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella ampuma-aselain ongelmia liittyen aseiden lainaamiseen ja patruunoiden hankinnan mahdollistavien pykälien yhteisvaikutukseen, jonka pohjalta metsästyskiväärin luvalla on mahdollista hankkia pistooleissa ja revolvereissa yleisesti käytettäviä patruunoita. Koska pistoolit ja revolverit lainsäädännönkin pohjalta mielletään vaarallisemmaksi kuin kiväärit, on hieman erikoista, että tällainen on lainsäädännön puitteissa mahdollista. Tavoitteena tutkimuksessa oli selvittää lainsäädännön ja lakien esitöiden pohjalta, miksi tällainen aukko on jätetty mahdolliseksi, ja mikä on ollut lainsäätäjän tarkoitus tämän taustalla, mutta samalla myös osoittaa kyseisen ongelman olemassaolo lainsäädännönkin kautta. Tavoitteena myös oli tarkastella ongelmaa lähemmin sekä siihen liittyviä lainsäädännön piirteitä.

Patruunoiden hankinnasta on säädetty ampuma-aseissa, samoin kuin aseidenkin lainaamisesta ja hankinnasta. Tutkimuksessa on myös pohjattu ongelmaa pistoolien ja revolverien sääntelyn kautta, minkä vuoksi niitä tulee säädellä tiukemmin ja niiden patruunoiden hankinnasta. Ampuma-aseita koskevan sääntelyn voidaan ajatella olevan hyvin kriittinen myös yhteiskunnan turvallisuuden kannalta, mitä myös johdannossa on demonstroitu. Suomessa sääntely loppujen lopuksi kuitenkin on suhteellisen hyvällä tasolla ja lainsäätäjä on yrittänytkin säädellä vaarallisia aseita tiukemmin, ja tämä on onnistunutkin. Kuten tutkielmassa on todettu, ongelma lainsäädännössä keskittyy patruunoiden hankintaan, ei aseiden hankintaan. Ampuma-aselakia pyritään pitämään ajantasaisena kuitenkin koko ajan ja lakia onkin uudistettu lähestulkoon vuosittain, mutta tietyiltä epäselvyyksiltä ei kuitenkaan ole välttytty, kuten tutkimuksessa on osoitettu.

Tutkielman toisessa luvussa on myös lainsäädännön kautta tarkasteltu aiheeseen liittyviä piirteitä, niin ampuma-aselain, metsästyslain, metsästysasetuksen, Suomen perustuslain, yhdistyslain, lainkirjoittajan oppaan sekä Ruotsin ampuma-aselakia vastaavan lain (Vapenlag) pohjalta. Lainkirjoittajan oppaan pohjalta huomattiin, että nykyinen lainsäädäntö on oppaan sisällön vastainen, sillä sen mukaan lakitekstin tulee olla johdonmukaista, vaikka tässä lainkirjoittajan oppaan vaatimus laajennetaan lakitekstin muodosta myös sen sisältöön. Tämän rinnalla tutkielman pohjalta lainsäädäntö vaikuttaa hieman jälkeenjääneeltä, sillä teknologia ja aseetkin kehittyvät jatkuvasti, joten myös laki on tärkeää tuoda nykypäivään. Ruotsin lainsäädännön pohjalta huomattiin, että myös sen lainsäädäntö tutkielman ongelmaan liittyen on hyvin samanlainen,

joten tällainen ongelma myös todennäköisesti on siellä mahdollista. Suuremmin Ruotsin lainsäädännön tarkasteluun ei lähdetty, vaan tarkastelu jätettiin tälle tasolle.

Erityisesti lainsäädännön pohjalta voitiin huomata, että ampuma-aseissa pistooliin tai revolveriin ei saa metsästysperusteella hallussapitolupaa, sillä ne ovat niin sanottuja lyhyitä ampuma-aseita ja ampuma-aselaissa on määritelty metsästyksessä käytettävien aseiden minimimitat. Toisessa kappaleessa myös tarkasteltiin Suomen perustuslaista omaisuuden puuttumisen mahdollisuuksia, sillä kun tulkinta ja normisuosituksia tehdään, joudutaan todennäköisesti puuttumaan myös henkilöiden omaisuuteen, joten siksi tämän tarkastelu oli myös tärkeää. Omaisuuden voidaan puuttua tavallisella lailla, jos puuttuminen ei ole liian syvälinen tai ankara.

Kolmannessa kappaleessa lähdettiin pohtimaan lainsäätäjän tarkoitusta tämän lainsäädännön taustalla, miksi pistooleita ja revolvereita tulee säännellä tiukemmin, sekä minkälaisia tulkinta- ja normisuosituksia tämän ongelman ratkaisuksi voitaisiin esittää. Lainsäätäjän tarkoitusta tarkasteltiin lainsäädännön esitöistä, joiden pohjalta voitiin huomata, että lainsäätäjän mielestä on tärkeää, että lain perusajatusta ei pystytä kiertämään ja samalla koko lain tarkoitukseksi mainittiin turvallisuuden varmistaminen. Voidaankin todeta, että turvallisuutta ei täysin varmisteta, jos lyhyen ampuma-aseen, jonka hankkiminen on jo säädelty tiukemmaksi, patruunoita pystyy hankkimaan hyvin helposti ilman minkäänlaista lupaa kyseiseen aseeseen. Jos kyseisen aseeseen vain saa jostain, saa siihen lainsäädännön pohjalta kuka tahansa kiväärin luvan omaava hankkia mielin määrin patruunoita. Tämän ei voida olettaa olevan lainsäätäjän tarkoittaman turvallisuuden varmistamista. Lainsäätäjän mukaan aseiden ja niiden osien lainaaminen on mahdollistettava, mutta tämä ei saa johtaa hallussapitoa ja hankkimista koskevien säännösten kiertämiseen. Tässä vaiheessa lainsäätäjä ei ota laisinkaan kantaa patruunoiden hankintaa koskevien säännösten kiertämiseen vaan ainoastaan aseiden ja niiden osien suhteen. Tästä voitaisiin johtaa päätelmiä, joissa lainsäätäjän mielestä tällainen lainsäädännön niin sanotun kierron mahdollisuus patruunoiden osalta ei ole lain tarkoituksen vastaista. Jos tällainen ajattelu on todellisuus, vaikuttaa se jopa hieman huolestuttavalta, sillä loppujen lopuksi ase on hyödytön ilman patruunoita ja patruunat ovat hyödyttömiä ilman asetta. Nämä kaksi menevät niin sanotusti käsi kädessä, joten voitaisiin ajatella olevan toivottavaa, että myös näiden kahden kohdalla lainsäädäntö olisi johdonmukaista. Jos tällaisiin ongelmiin ei kiinnitetä huomiota, niin onko koko järjestelmä, jolla patruunoiden hankintaa rajoitetaan aseluokkiin, turha.

Pistoolien ja revolvereiden tiukemmasta säätelystä saatiin kolmannessa luvussa lisätietoa erityisesti hallituksen esityksen pohjalta, josta lainsäätäjän tarkoitusta lähdettiin pohtimaan.

Yleisesti lainsäätäjän mukaan tiettyjä aseita tulee säännellä tiukemmin, esimerkiksi niiden kätkeävyuden ja käsiteltävyyden vuoksi. Esimerkiksi pistooleita voidaan myös tulivoimansa vuoksi perustella tiukemmin säädettäväksi, sillä hyvin usein tällaiset aseet ovat puoliautomaattisia. Myös jos lainsäätäjä säätelee aseita tehon perusteella tiukemmin, voitaisiin tämänkin ajatella laajentuvan käsiaseisiin, sillä kokoonsa nähden ne ovat sekä tehokkaita että tulivoimaisia. Tämä riippuu toki lainsäätäjän määrittelystä, että mikä mielletään tehokkaaksi. Esimerkiksi osumaenergialtaan harvat käsiaseet pääsevät osumaenergioiltaan muihin kuin pienriistalle vaadittaviin lukemiin, mutta poikkeuksiakin toki on. Pistoolit ja revolverit eivät myöskään mitoiteta täytä lainsäädännön vaatimuksia metsästyksessä käytettäessä.

Kolmannessa luvussa käsiteltiin myös mahdollisia tulkinta- ja normisuosituksia, joita tämän kyseisen ongelman ratkaisuun tai edes lieventämiseen voitaisiin toteuttaa. Käytännössä tällaisen ongelman estäminen saattaa muodostua ongelmaksi, jotta eri aseiden omistajia ei tarpeettomasti syrjitä. Tutkimuksessa 3.4 kappaleessa esitelty mahdollinen muutos voisi olla eräänlainen toimenpide, jolla ongelmaan voitaisiin puuttua, vaikka ongelmaa ei täysin ratkaistaisikaan. Tai joku muu tämänkaltainen toimenpide. Todettiin, että todennäköisesti tähän ongelmaan jouduttaisiin puuttumaan lainsäädäntöä joko uudistamalla tai muokkaamalla, sillä jos esimerkiksi vain ryhdyttäisiin säätämään asetuksella, saattaisi lainsäädännön sisältö jäädä silti epäselväksi. Tämän vuoksi saattaisi olla tarkoituksenmukaista suoraan muokata lainsäädäntöä. Esitelty mahdollinen keino tähän ongelmaan oli, että aseita lainattaessa, jos henkilö haluaa ostaa kyseiseen aseeseen patruunoita, tulisi hänen esittää oman lupansa (joka oikeuttaa lainaamaan aseeseen) lisäksi lainatun aseeseen jonkinlainen kopio tai muu vastaava. Näin voitaisiin jossain määrin varmistaa, että lainattava ase todellisuudessa on olemassa.

Tähän ongelmaan voidaan tutkielman pohjalta ajatella olevan kolme mahdollista syytä: 1. Lainsäätäjän mielestä tämä ei ole tärkeä/suuri ongelma, jonka vuoksi tämä on lainsäädännössä läsnä tai 2. Se on jätetty tarkoituksella, jotta tällaisiin pistoolin kaliiperissa oleviin kivääreihin saadaan helposti patruunoita tai 3. Aseet ovat kehittyneet ajan kuluessa ja tätä ongelmaa ei ollut olemassa lain voimaan tulon aikaan tai sitä ei osattu ajatella. Kuten näistä vastauksista voidaan huomata, jää tutkielman lopputulos hyvin spekulatiiviseksi, sillä ei voi olla varma siitä, mitä todellisuudessa on tapahtunut lainsäätämisen yhteydessä ja miksi näin on päässyt tapahtumaan. Toisaalta kuten jo johdannossakin todettiin, asesevät ovat olleet pitkään olemassa, jolloin myös aseita pystyttiin tekemään lähes kaliiperiin kuin kaliiperiin, joten tähän ei juuri lähdetäkään pohtimaan vastausta. Myös aiemman tutkimuksen puutos, ja samalla myös kirjallisuuden puute, aiheutti tietynlaisia haasteita niin tulkintaan kuin tutkimuksenkin tekoon. Samalla tämä

aiemman tutkimuksen puute toimi innoituksena, sillä aiheessa on edelleen niin sanottu koskemattomuuden tunne ja täytyyhän tutkimuksen tekeminen aina jostain aloittaa. Toivottavaa olisi sikiin, että tästä aiheesta, mutta erityisesti muutenkin ampuma-aselain sisällöstä, tehtäisiin jatkossa enemmän tutkimusta, sillä kyseessä kuitenkin on turvallisuuden kannalta erittäin keskeinen kenttä. Erityisen tärkeää tulevaisuudessa olisikin tarkastella laajemmin ampuma-aselain uudistamistarvetta, sillä tässä tutkimuksessa käsitelty aihealue kattaa vain pienen osan ampuma-aselain sisällöstä. Ampuma-aselakia uudistetaan lähes vuosittain, mutta silti tutkimustieto aiheeseen on hyvin puutteellista. Tämä vaikuttaa hieman erikoiseltakin. Toivottavaa olisi, että tämä tutkimus kirvoittaisi jonkinlaista uutta tutkimusta, mutta se jää nähtäväksi tulevaisuudessa. Lopuksi voitaisiin kysyä, että kun lainsäätäjä on pystynyt säätämään pistooleiden ja revolvereiden osalta muut kuin kokovaippaluodit erityisen vaarallisiksi, niin voitaisiinko esimerkiksi kaikkien patruunoiden osalta tehdä samaa? Tai minkälainen säädös tällaisen ongelman ratkaisuun olisi mahdollinen. Tähän toivottaisiin vastausta tulevaisuuden tutkimuksissa.